

NOTÍCIA BIOGRÀFICA DELS MEMBRES DE LES SECCIONS DE CIÈNCIES DE L'INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS

(ordenats per ordre d'antiguitat)

A. PRIMERA ÈPOCA: LA SECCIÓ DE CIÈNCIES INCLOU LA FILOSOFIA I LES CIÈNCIES SOCIALS (1911-1968)

Fargas i Roca, Miquel Angel (Castellterçol 1858 - Barcelona 1916)

Membre fundador, nomenat el 14 de febrer de 1911. Primer president de la Secció.

Metge, catedràtic d'Obstetrícia i Ginecologia a la Facultat de Medicina de Barcelona des de 1893; un dels introductors de la cirurgia ginecològica; autor d'un tractat molt complet sobre les matèries de la seva especialitat. Presidí el Primer Congrés de Metges de Llengua Catalana (1913). Fou president de l'Acadèmia de Medicina (1914), també de l'Acadèmia i Laboratori de Ciències Mèdiques (1897-98 i 1902-1904). Fou un dels fundadors de la Unió Regionalista (1900), i participà activament en les negociacions que conduïren a la seva fusió amb el Centre Nacional Català i al naixement de la Lliga Regionalista, partit polític del qual fou vice-president.

Bofill i Pichot, Josep Maria (Barcelona 1860 - Sant Julià de Vilatorrada 1938)

Membre fundador, nomenat el 14 de febrer de 1911. Succedí a Miquel A. Fargas en la presidència de la Secció.

Metge i naturalista, especialitzat en entomologia. Fou membre de l'Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona; membre també de la Institució Catalana d'Història Natural, que presidí de 1906 a 1911. Autor, en col·laboració amb P. Antiga i Sunyer, d'un *Catàleg d'Insectes de Catalunya: Himenòpters*, (1902-1906), publicat inicialment per la Institució Catalana d'Història Natural i després per l'I.E.C.

Turró i Dalmau, Ramon (Girona 1854 - Barcelona 1926)

Membre fundador, nomenat el 14 de febrer de 1911.

Biòleg i filòsof. Cursà estudis de medicina a Barcelona; exercí el periodisme a Madrid; publicà en 1883 el tractat *La circulation du sang*, de caràcter intuïtiu; polemitzà amb Letamendi amb atacs a les teories vitalistes d'aquest. Retornà a Barcelona el 1884, i entrà a treballar al Laboratori Microbiològic Municipal, que aleshores dirigia Ferran i que ell

dirigí a partir de 1906. El 1894 ingressà a l'Acadèmia de Medicina; el 1897 fou encarregat de cursos de bacteriologia a l'Acadèmia i Laboratori de Ciències Mèdiques, institució que presidí (1908-1910). Soci fundador de la Societat de Biologia de Barcelona (després Societat Catalana de Biologia) i de la Societat Catalana de Filosofia. Col·laborà intensament amb August Pi i Sunyer. Treballà especialment en bacteriologia, fisiologia i immunologia. Desenvolupà una teoria sobre l'origen del coneixement que exposà en el llibre *Els orígens del coneixement: la fam* (1912). Publicà diverses obres de filosofia, com *La criteriologia de Jaume Balmes*, *Els orígens de la representació de l'espai tàctil* (1913), *La méthode objective* (1916), *La base tròfica de la intel·ligència* (1917), *Diàlegs sobre coses d'art i de ciència*. En el terreny de la fisiologia publicà *Els ferments defensius en la immunitat* i, en col·laboració amb A. Pi i Sunyer, *Mecanismo fisiológico de la inmunidad natural* i *Sur les propriétés bactériologiques des tissus* (1909).

[Una extensa biografia crítica, d'autor Josep M. Camarasa, es troba al llibre *Ciència i Tècnica a Catalunya, una aproximació biogràfica*, vol 1, pàgines 681-730, publicat per la Fundació Catalana per a la Recerca, Barcelona, 1995].

Pi i Sunyer, August (Barcelona 1879 - Mèxic 1965)

Membre fundador, nomenat el 14 de febrer de 1911.

Fisiòleg. Doctor en Medicina el 1900, fou professor auxiliar de fisiologia a Barcelona (1902) i catedràtic de l'especialitat a Sevilla (1904). Retornà a Barcelona el 1907, treballà al Laboratori Municipal de Barcelona, dirigit per Ramon Turró, on creà un centre d'investigació fisiològica. Ocupà la càtedra de fisiologia a la Facultat de Medicina de Barcelona (1916), on creà un Institut de Fisiologia (1920) que adquirí gran prestigi internacional. Fou un dels fundadors de la Societat de Biologia (1912) i director de la revista *Treballs de la Societat Catalana de Biologia* (de 1913 a 1938). Participà en el II Congrés Universitari Català, que presidí. Promogué els Congressos de Metges de Llengua Catalana (presidí el setè, a Barcelona, 1930). Membre de l'Acadèmia de Medicina de Barcelona des de 1910, en fou president (1926-1939). Fou membre de la Junta de Ampliació de Estudios e Investigaciones Científicas, a Madrid, del Consell de Cultura de la Generalitat de Catalunya (1932-1939) i del Patronat de Govern de la Universitat Autònoma de Barcelona (1933-1939). Fou un dels fundadors de la Unió Federal Nacionalista Republicana i diputat a Corts per Figueres (1916-1923). El 1939 s'exilià, primer a França, després a Veneçuela (1939-1963), invitat pel govern d'aquell país per a reorganitzar-hi l'ensenyament de la fisiologia, i finalment a Mèxic. A Caracas fundà l'Institut de Medicina Experimental, on formà una escola fisiològica digna continuadora de la barcelonina; hi fundà també el Centre Català de Caracas. És l'autor de nombrosos llibres, entre d'altres *La vida anaeròbia* (1901), *La unidad funcional* (1919), *Sistema neurovegetativo* (1947, 1954), *The bridge of life* (1950), alguns en col·laboració, com el *Tratado de fisiologia general* (1909) i la *Fisiologia humana* (1962). Publicà nombrosíssims treballs de recerca sobre temes com el simpàtic sensitiu i la sensibilitat química pulmonar, els reflexos glucemians, la regulació circulatoria, el metabolisme glúcid. Produí diverses obres de caràcter literari, com el drama *Màrtirs* (1900) i les dues novel·les *La novel·la del besavi* (1944, 1969) i *Sunyer metges, pare i fill* (1944).

[Una biografia extensa de títol *August Pi i Sunyer, la Fisiologia Experimental*, d'autor Thomas F. Glick, es troba al llibre *Ciència i Tècnica a Catalunya, una aproximació biogràfica*, vol. 2, pàgines 1055-1086, publicat per la Fundació Catalana per a la Recerca, Barcelona, 1995].

Terrades i Illa, Esteve (Barcelona 1883 - Madrid 1950)

Membre fundador, nomenat el 14 de febrer de 1911.

Enginyer industrial i de camins, doctor en ciències físico-matemàtiques. Fou professor a les universitats de Saragossa, Barcelona i Madrid. El 1919 fou nomenat director de l'Institut d'Electricitat i Mecànica Aplicada creat per la Mancomunitat dins el complex de la Universitat Industrial de Barcelona; també fou professor d'electrotècnia a l'Escola del Treball. Encarregat per la Mancomunitat dels Cursos Monogràfics d'Alts Estudis i Intercanvi, feu venir a Barcelona professors com Levi-Civita i Einstein, i dirigí la col·lecció *Cursos de Física i Matemàtica*, publicada per la Secció de Ciències de l'I.E.C., recopilació de les conferències d'aquells professors, i d'altres com J. Palacios, J. Rey Pastor, J. Hadamard, i ell mateix. Fou membre de l'Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona. Publicà nombrosos articles sobre mecànica racional, matemàtica, física de la relativitat i dels quanta. Fou director d'obres del Ferrocarrils de la Mancomunitat de Catalunya; projectà i dirigí les obres del Ferrocarril Metropolità Transversal de Barcelona (1923-1925). De 1936 a 1939 fou professor a les Universitats de Buenos Aires i de Rio de la Plata. Fou director de la Compañía Telefónica Nacional de España. Després de 1939 ocupà a Madrid posicions destacades al C.S.I.C., fou director de l'Instituto Nacional de Técnicas Aeronàuticas, i nomenat membre de l'Academia Española (1946)

[A l'obra *Ciència i Tècnica a Catalunya: una aproximació biogràfica*, vol. 2, pàgines 1177-1208, publicat per la Fundació Catalana per a la Recerca (Barcelona, 1995) hi ha una biografia molt completa de Terrades, d'autor Antoni Roca Rosell].

d'Ors i Rovira, Eugeni (Barcelona 1881 - Vilanova i la Geltrú, 1954)

Membre fundador, nomenat el 14 de febrer de 1911. Fou secretari de la Secció de Ciències i secretari general de l'Institut.

Escriptor i filòsof, promotor cultural. Estudià dret a Barcelona, es doctorà en dret (1905) i filosofia i lletres (1911). Col·laborà des de molt jove a *La Renaixença*, *La Veu de Catalunya*, i altres publicacions periòdiques, on emprà els pseudònims Octavi de Romeu i Xènius. Des de 1906 escriví el *Glossari* a *La Veu de Catalunya*, des d'on estengué la doctrina estètica que ell batejà amb el nom de noucentisme. Pensionat a París per la Diputació de Barcelona, el 1908, freqüentà cursos del nivell més alt, i s'hi interessà en la psicologia i en la pedagogia. El 1914 oposità sense èxit a la càtedra de psicologia de la Universitat de Barcelona. Presentà al Congrés de Filosofia de Heidelberg (1908) comunicacions de títols *Religio est libertas* i *Le residu dans la mesure de science par l'action*, i al Congrés de Bolonya (1911), una de títol *Note sur la curiosité*. El 1911, als Estudis Universitaris Catalans, donà un curs sobre *Lògica i metodologia de les ciències*. El 1911 publicà les *Glosses de Quaresma*, on desenvolupà el que anomenà *la filosofia de l'home que treballa i que juga*; publicà també *La Ben Plantada*; posteriorment, les *Lletres a Tina* (1914), *Gualba, la de mil veus* (1915), *l'Oceanografia del Tedi* (1916) i *La Vall de Josafat* (1918). Presidí el Consell de Pedagogia de la Mancomunitat; fou el director de l'Escola de Bibliotecàries i el Director d'Instrucció Pública de la Mancomunitat (des de 1917). Dirigí el Seminari de Filosofia creat per la Secció de Ciències de l'I.E.C. el 1914. Discrepàncies amb Josep Puig i Cadafalch, president de la Mancomunitat, el conduïren a presentar la dimissió del seu càrrec oficial, efectiva a primers de 1920; a l'abril cessà com a secretari general de l'IEC, i a començaments de 1921 com a director del Seminari de Filosofia. Començà una col·laboració en castellà (una columna de títol *Las obras y los días*) a "Las Noticias" (1920), des d'on publicà el llibre "*Tres horas en el Museo del Prado*" que li donà una gran reputació com a crític d'art. Des de 1923, establert ja a Madrid, col·laborà a

“ABC” i a “El Debate” i, més endavant, a “Arriba España” de Pamplona i a “Arriba” de Madrid. El 1938 ingressà a l’Academia Española, on creà l’Instituto de España, del qual fou el secretari general. A les mateixes dades fou el cap de la Jefatura Nacional de Bellas Artes del govern de Burgos. El 1953 li fou conferida amb caràcter excepcional la càtedra de “Ciencia de la Cultura” a la Universitat de Madrid. En aquests temps publicà, entre d’altres llibres, una *Introducción a la vida angélica* (1939), *El secreto de la filosofía* (1947) i *La verdadera historia de Lidia de Cadaqués* (1954).

Coromines i Montanya, Pere (Barcelona 1870 - Buenos Aires 1939)

Membre fundador de la Secció de Ciències, on ingressà el 14 de febrer de 1911 procedent de la Secció Històrico-Arqueològica de la qual formava part des de la seva creació el 1907. Presidí l’I.E.C. de 1937 a 1939.

Escriptor, polític i economista. Estudià dret a la Universitat de Barcelona. El 1888 ingressà a l’Associació Escolar Catalanista que presidia Valentí Almirall; després al partit republicà de Salmeron. Entrà de redactor a “La República” i al grup de “L’Avenç”. Rebé la influència dels corrents anarquitzants i redemptoristes del modernisme; les seves conferències polítiques al Centre de Carreters tingueren gran ressonància; el grup cultural “Foc Nou” i la revista “Ciencia Social” foren fundats per ell. En 1896, amb motiu d’un atemptat al carrer de Canvis Nous, fou detingut i jutjat a Montjuic: li fou demanada la pena de mort, fou condemnat a 8 anys de presidi i després de 10 mesos fou desterrat a França. Amnistià per Sagasta, s’establí a Madrid, on es doctorà en dret (1900) i estudià economia; col·laborà amb F. Giner de los Ríos a la Institución Libre de Enseñanza. El 1903 retornà a Barcelona com a cap de la secció de finances de l’Ajuntament. Junt amb Ildefons Sunyol redactà el projecte de contracte per a la Reforma Interior de la Ciutat (1907) i el discutit pressupost de cultura de 1908. El 1909 fou cridat a presidir la Unió Federal Nacionalista Republicana i a dirigir “El Poble Català”. Fou regidor de l’ajuntament de Barcelona el 1909, i diputat a Corts el 1910 i el 1914. L’any 1916 es retirà de la política encara que el 1918 prengué part en la campanya per a l’autonomia de Catalunya. Fou cridat a exercir diversos càrrecs com economista, un d’ells el de conseller secretari del Banc de Catalunya. Fou president de l’Ateneu Barcelonès (1928-1930). Tornà a la política el 1931; fou membre de la comissió redactora de l’Estatut d’Autonomia i de la Comissió de Traspàs de Serveis i conseller de justícia i dret en el govern de la Generalitat (1933); el 1936 fou comissari general dels museus de Catalunya, càrrec des del qual procurà d’evitar la destrucció del patrimoni artístic català durant la guerra del 1936-1939. Fou autor de múltiples treballs sobre temes de filosofia i d’economia i fou autor de diverses obres d’assaig, com *Les presons imaginàries* (1899), *La vida austera* (1908), *Elogi de la civilització catalana* (1921), *Cartes d’un visionari* (1921); també d’algunes obres de prosa poètica o de narració, com *Les hores d’amor serenes* (1912), *Les gràcies de l’Empordà* (1919), *A recs dels tamarius* (1925) o *Jardins de Sant Pol* (1927). Cal destacar la trilogia novel·lística *Les dites i facècies de l’estrenu filantrop en Tomàs de Bajalta* (1925, 1928, 1934) i la novel·la *Les llàgrimes de Sant Llorenç* (1929). A la Secció de Ciències de l’I. E. C. dirigí la col·lecció “Biblioteca Filosòfica”. Participà a la fundació de la Societat Catalana de Filosofia, que presidí, i dirigí els “Annals” d’aquesta Societat.

Prat de la Riba i Sarrà, Enric (Castellterçol 1870 - 1917)

Membre de la Secció de Ciències des del 29 d’abril de 1917; nomenat per a ocupar la vacant deixada per Miquel A. Fargas.

Cursà la carrera de dret a la universitat de Barcelona (1887-1893) i es doctorà en lleis a Madrid amb la tesi *La ley jurídica de la industria*. Fou encarregat de la redacció de la "Revista Jurídica de Cataluña", on col·laborà amb treballs de temes de dret privat i públic, d'història, d'economia i de sociologia. A partir de 1904 deixà les tasques d'estudi i de recerca per a dedicar-se exclusivament a l'activitat política. La força i l'originalitat del seu pensament es constaten en textos que redactà com a secretari que fou de la Unió Catalanista -*La qüestió social i política* (1891), el *Missatge a Jordi I, rei dels Hel·lens* (1897), text que motivà la suspensió de "La Renaixença, que l'havia publicat, i el processament del seu autor-, en nombrosíssims articles publicats a la premsa, en particular a "La Veu de Catalunya", que dirigí, i en diversos treballs que foren mereixedors de premis, com el *Compendi de doctrina catalanista*, el *Compendi d'Història de Catalunya* (premiat als Jocs Florals de 1898), *Los jurados mixtos para dirimir las diferencias entre patronos y obreros o remediar las huelgas*, premiats a Madrid per l'Academia de Ciencias Morales y Políticas. Ja enquadrat en el partit polític Lliga Regionalista, redactà la *Declaració de principis de la Solidaritat Catalana* (1907), el *Manifest dels Senadors i Diputats regionalistes amb motiu dels successos de juliol* (1909), i el document *Els parlamentaris regionalistes al país: Per Catalunya i l'Espanya gran* (1916). El 1906 aparegué la seva obra fonamental, el llibre *La Nacionalitat Catalana*. De la seva tasca en la política, primer al Centre Escolar Catalanista, després a la Unió Catalanista i a la Lliga Regionalista, i en els organismes de govern que presidí, la Diputació de Barcelona (de 1907 a 1913) i la Mancomunitat de Catalunya (de 1913 fins que morí), no és aquí el lloc de tractar-ne, entre altres raons per ésser ja a bastament coneguda. Recordarem, però, que un dels seus primers actes de govern fou la creació de l'I.E.C., el 1907, que amplia el 1911 amb dues Seccions més. Com a president de la diputació de Barcelona era convocat reglamentàriament a totes les reunions de l'I.E.C. en les quals s'havien d'aprovar despeses. Acceptà el nomenament de membre de la Secció de Ciències, però el seu estat de salut, tan precari que el dugué a la mort pocs mesos després, l'impedí de col·laborar amb la Secció en la seva nova condició de membre.

Fontserè i Riba, Eduard (Barcelona, 1870 - 1970)

Membre de la Secció de Ciències des del 20 de gener de 1921; ocupà la vacant deixada per Prat de la Riba. President de la Secció de Ciències des de 1942 fins a 1970.

Llicenciat en ciències físico-matemàtiques el 1891 i doctorat el 1894. Fou primer professor auxiliar a la universitat de Barcelona, després hi ocupà successivament les càtedres de geodèsia (1899), de mecànica racional (1900) i de geodèsia i astronomia (1932-1940). El 1891 organitzà a l'Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona el Servei Horari que fixava l'hora oficial de la ciutat, servei que dirigí durant 67 anys. El 1894 presentà a aquella Acadèmia un projecte d'observatori astronòmic al cim del Tibidabo, projecte que fou posat en pràctica el 1905 en rebre l'Acadèmia la deixa del mecenes Camil Fabra. Als laboratoris de física de la universitat estudià els raigs roentgen des de 1886, i hi obtingué les primeres radiografies preses a l'estat espanyol. Organitzà a partir de 1896 la Xarxa Pluviomètrica de Catalunya i Balears, centrada en la Granja Agrícola Experimental de la Diputació de Barcelona. Fou un dels fundadors i el president de la Societat Astronòmica de Barcelona, la qual es feu càrrec d'aquella xarxa i la desenvolupà. El 1909 ingressà com a membre a l'esmentada Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona, i el 1912 fou nomenat director de la Secció meteorològica i sísmica de l'Observatori Fabra. Amb l'ajuda de l'Institut d'Estudis Catalans creà el 1913 l'Estació Aerològica de Barcelona, que esdevingué la cèl·lula inicial del Servei Meteorològic de Catalunya, l'obra cabdal de Fontserè, duta a terme a partir de 1921 sota la protecció de l'I.E.C. i de la Mancomunitat. Des de l'acabament dels seus estudis universitaris publicà treballs científics sobre astronomia i meteorologia. La seva bibliografia arribà a assolir els 180 títols, entre els quals destaquen obres tan importants com l'*Atlas Internacional dels Núvols i dels Estats del Cel*, publicat

pel Comitè Meteorològic Internacional gràcies a l'ajut econòmic de la Institució Patxot (1935). Fou membre de la Comissió Internacional per a l'estudi experimental de les capes altes de l'atmosfera (1923) i de la Comissió Permanent de la Xarxa Meteorològica Mundial (1926). Dirigí l'establiment de l'observatori meteorològic del Turó de l'Home (1929). Presidí l'Ateneu Barcelonès (1934-1936) i la Societat Catalana de Ciències Físiques, Químiques i Matemàtiques (de 1933 a 1939). Després de la guerra (1939) fou sotmès a depuració, de la qual se salvà gràcies a la imminència de la seva jubilació. Després d'aquesta seguí treballant amb intensitat, principalment en connexió amb l'I.E.C., de la Secció de Ciències del qual fou president.

[Una biografia molt completa de Fontserè, de la qual és autor Antoni Roca, es troba al llibre *Ciència i Tècnica a Catalunya: una aproximació biogràfica*, vol. 2, pàgines 859-908, publicat per la Fundació Catalana per a la Recerca, Barcelona, 1995].

Jardí i Borràs, Ramon (Tivissa 1881 - Barcelona 1972)

Membre adjunt de la Secció de Ciències (per a cobrir l'absència d'Esteve Terrades) des del 17 d'octubre de 1926 fins al 8 d'abril de 1931).

Físic. Membre de l'Acadèmia de Ciències i Arts (1914), fou professor de l'Escola d'Electricitat de la Universitat Industrial (1917) i catedràtic de la universitat de Barcelona (1930-1951). Col·laborà amb Esteve Terrades i, sobretot, amb Eduard Fontserè en el Servei Meteorològic de Catalunya i a la Secció meteorològica i sísmica de l'Observatori Fabra. Inventà el pluviòmetre d'intensitats que porta el seu nom, usat a la majoria d'observatoris del món (als Estats Units d'Amèrica en la variant "Hudson-Jardí"), i l'anemòmetre d'aspiració. És autor d'una trentena de publicacions científiques.

Serra i Hünter, Jaume (Manresa 1878 - Mèxic 1943)

Membre adjunt de la Secció de Ciències des del 23 de març de 1927, passà a membre numerari l'onze de març de 1931, en ocupar la vacant deixada per Turró.

Filòsof. Estudià dret i filosofia i lletres a Barcelona. Fou catedràtic de lògica a la Universitat de Santiago de Compostel·la, i d'història de la filosofia a la Universitat de Barcelona des de 1913. El 1931 fou degà de la Facultat de Filosofia i Lletres, després fou rector de la Universitat Autònoma. Deixeble i continuador de J. Llorens i Barba, constituí amb Tomàs Carreras i Artau i amb F. Mirabent el nucli fonamental de l'anomenada *Escola de Barcelona*. Fou, més que un pensador original, un gran mestre. Publicà un cert nombre de treballs, uns d'interpretació de figures d'interès històric, com Llorens i Barba (1920), Balmes (1925), R. Turró (1925), Spinoza (1933); altres de més generals, entre els que són representatius "*Idealitat, metafísica i espiritualisme*" (1923), *Filosofia i cultura*" (1932), "*El pensament i la vida*" i "*Estímul per a filosofar*" (1945). Tingué activitat política en el marc de l'Esquerra Republicana de Catalunya, la qual el dugué a ocupar la presidència del Consell de Cultura de la Generalitat de Catalunya i un escó de diputat al Parlament de Catalunya, el 1932. S'exilià el 1939, primer a França, després a Mèxic.

Font i Quer, Pius (Lleida, 1888 - Barcelona 1964)

Membre de la Secció des del primer de maig de 1942; ocupà la vacant deixada per Josep M. Bofill. President de la Secció en 1958.

Botànic. Doctor en farmàcia, llicenciat en ciències químiques; professor auxiliar de botànica a la Facultat de Farmàcia de Barcelona de 1917 a 1922, professor a l'Escola Superior d'Agricultura de Barcelona (1923-1939) i professor agregat a la Universitat Autònoma des de 1933. Fou director del Museu de Ciències Naturals de Barcelona, a partir del qual organitzà l'Institut Botànic de Barcelona, que dirigí. Fou membre de l'Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona; presidí la Institució Catalana d'Història Natural (1931-1934); fou un dels fundadors de la revista "Cavanillesia" (Barcelona, 1928-1938). Processat i empresonat amb motiu de la repressió franquista de 1939, perdé tots els seus càrrecs i a partir de 1941 treballà com a cap de redacció de l'Editorial Labor. Botànic taxonomista i fitogeògraf important, publicà més de 220 treballs de recerca. Estudià la flora del conjunt dels Països Catalans i en particular del migjorn valencià i de les illes d'Eivissa i Formentera. S'ocupà de l'aspecte lingüístic de la botànica, tant de la nomenclatura popular de les plantes com de la formació de termes erudits; feu una codificació de la terminologia catalana principalment en el seu llibre "*Iniciació a la botànica*" (1938).

[Trobareu més amplia referència a la biografia de Pius Font i Quer a l'article de Josep Maria Camarasa, de títol "*Cent anys de la naixença de Pius Font i Quer: homenatge i reflexió*", publicat a *Revista de Catalunya*, (nova etapa), 25, 37-45 (desembre 1988)].

Bataller i Calatayud, Josep Ramon (La Pobla del Duc, Vall d'Albaida 1890 - Barcelona 1962).

Membre de la Secció des del primer de maig de 1942; ocupà la vacant deixada per Pere Coromines.

Geòleg i paleontòleg. Cursà a Barcelona la carrera eclesiàstica i la de ciències naturals; obtingué el doctorat el 1920 amb una tesi sobre el juràssic tarragoní. S'inicià en la seva especialitat al museu geològic (fundat per Jaume Almera) del Seminari Conciliar de Barcelona, museu que des de 1926 dirigí. Des de 1920 fou professor a l'Escola Superior d'Agricultura de Barcelona; el 1926 esdevingué catedràtic de batxillerat, de ciències naturals; el 1949, catedràtic de paleontologia i geologia històrica a la Universitat de Barcelona. Fou president de la Institució Catalana d'Història Natural. Publicà uns 170 estudis sobre temes geològics, principalment de paleontologia, elaborats majorment al museu del Seminari Conciliar.

Carreras i Artau, Joaquim (Girona 1894 - Tiana 1968)

Membre de la Secció de Ciències des del 12 de febrer de 1944; ocupà la vacant deixada per J. Serra i Hünter. Causà baixa de la Secció de Ciències en passar a constituir la de Filosofia i Ciències Socials, el 1968.

Filòsof i historiador de la filosofia. Tingué una eficaç activitat pedagògica tant a l'ensenyament mitjà com a la universitat, d'on fou professor auxiliar i després catedràtic (1951-1964). La seva tesi doctoral (1923) versà sobre Duns Escot; s'interessà per la psicologia, però es lliurà principalment a la recerca històrico-filosòfica. Són importants els seus treballs sobre Ramon Llull i, molt especialment, sobre Arnau de Vilanova; d'aquest darrer en publicà diverses obres espirituals amb comentaris i n'inicià l'edició crítica. Al seu llibre "*Historia de la filosofía española. Filosofía cristiana de los siglos XIII al XV*" (1934-1943), realitzada en col·laboració amb el seu germà Tomàs, exposà les diferents escoles medievals, humanistes i renaixentistes. Publicà "*La filosofía universitaria en Cataluña durante el segundo tercio del s. XIX*" (1964). Fou membre de l'Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona (1955) i president de la Société Internationale pour l'Étude de la Philosophie Médiévale (1964).

Cervera i Astor, Leandre (Barcelona 1891 - 1964)

Membre adjunt de la Secció des de 23 de febrer de 1946, passà a numerari el 28 d'octubre de 1950, en ocupar la vacant deixada per Esteve Terrades.

Llicenciat en medicina (1914) i en veterinària (1911). Treballà amb Ramon Turró al Laboratori Municipal de Barcelona i amb August Pi i Sunyer a l'Institut de Fisiologia (1920). Director del Laboratori de Patologia dels Serveis Tècnics d'Agricultura de la Mancomunitat de Catalunya (fins el 1924); president de la Societat de Biologia de Barcelona (1935-1963). Feu treball de recerca sobre malalties metabòliques i endocrines; en publicà un llibre bàsic a l'època, "*Fisiologia y Patología de las glándulas endocrinas*" (1916), que inicià la col·lecció "Monografies Mèdiques". Fou autor de nombrosos treballs científics i dels assaigs: "*La nostra gent: Doctor Turró*" (1926) i "*Letamendisme i unitat psicosomàtica*" (1952). Participà en el moviment polític de l'època: fou vice-president d'Acció Republicana de Catalunya (1930) i un dels fundadors d'Acció Catalana.

Esteve i Subirana, Antoni (Manresa 1902 - Barcelona 1979)

Membre adjunt de la Secció de Ciències des del 8 de març de 1952; passà a numerari el 1955, en ocupar la vacant deixada per Eugeni d'Ors. President de la Secció de 1970 a 1979.

Doctor en farmàcia. En 1929 es feu càrrec de la farmàcia fundada a Manresa el 1787 per seu rebesavi Tomàs Esteve i Gavanyac, i el 1931 constituí a Manresa el Laboratori Esteve dedicat a la síntesi de productes farmacèutics, on obtingué la vitamina D a partir de l'ergosterol, l'antisifilític neoarsenobenzè, la primera sulfonamida preparada a l'estat espanyol i diversos productes sintètics d'acció vascular. El 1942 traslladà a Barcelona aquest Laboratori, i el 1966 en constituí la filial Indústries Químiques Esteve. Fou president de l'Acadèmia de Farmàcia de Barcelona i de la Societat Catalana de Ciències Físiques, Químiques i Matemàtiques; fou vice-president de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i Balears.

[La biografia del doctor Esteve és tractada amb més detall a l'opuscle d'Oriol Casassas de títol: *Evocació d'Antoni Esteve i Subirana*, publicat per la Societat Catalana de Biologia, Barcelona, 1980]

Alsina i Bofill, Josep (Palafrugell 1904 - 1993)

Membre adjunt de la Secció des de 17 de març de 1961, passà a membre numerari el 1963; ocupà la vacant deixada per J. R. Bataller. President de l'Institut des de 1974 a 1978

Metge especialista en medicina interna i en nefrologia, llicenciat en medicina el 1927, professor adjunt de patologia mèdica de la Universitat Autònoma de Barcelona, (1934-1939). Fou president de la Societat Catalana de Biologia (1963-1967), membre de l'Acadèmia de Medicina de Barcelona (des de 1965), president de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya (1974-1978). L'any 1976 presidí el Desè Congrés de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana, el primer que es realitzà després de l'època franquista, que tingué lloc a Perpinyà. Publicà nombrosos treballs, sobretot sobre malalties dels ronyons i de l'aparell circulatori. És autor d'un volum de la col·lecció *Monografies Mèdiques*, de títol "*El metge davant l'hipertens*" (1969). Col·laborador del *Diccionari de Medicina* de Corachan (1936) i de les dues edicions del *Vocabulari Mèdic* (1974 i 1979), ha contribuït decisivament a les tasques de normalització del llenguatge científic català. Rebé la Creu de Sant Jordi de la Generalitat de Catalunya el 1989.

[Trobareu àmplia referència a la biografia i a la personalitat d'Alsina i Bofill al llibre d'Oriol Casassas de títol *Josep Alsina Bofill, l'exemple*, a la *Biblioteca Abat Oliva*, de l'editorial "Publicacions de l'Abadia de Montserrat" (en premsa)].

Solé i Sabarís, Lluís (Gavà 1908 - Capellades 1985)

Membre de la Secció des 1964; cobrí la vacant de Pius Font i Quer.

Geòleg i geògraf. Estudià ciències naturals a la Universitat de Barcelona, i es decantà cap a la geologia gràcies al mestratge dels geòlegs San Miguel de la Càmara i Lucas Mallada i del geògraf Pau Vila, amb qui col·laborà científicament durant molts anys. Fou catedràtic d'història natural dels instituts de Figueres i de Tarragona, i de geografia a l'Institut Escola de la Generalitat. El 1943 esdevingué catedràtic de geografia física a la universitat de Barcelona, on fou cap del departament de geomorfologia i geotectònica. Fou un gran sistematitzador de la geomorfologia peninsular (seguint l'escola regional de P. Vidal de la Blanche), de la geografia dels Pirineus ("*Los Pirineos*", 1951), de la geomorfologia del nord-oest de la península (en col·laboració amb P. Birot, 1954), de les oscil·lacions del nivell de la Mediterrània occidental i de la geografia de Catalunya (dirigi la important obra en diversos volums "*Geografia de Catalunya*", 1964-1968). Publicà diversos llibres i nombrosíssims treballs de recerca, entre els quals són especialment notables els dedicats a l'estudi dels emplaçaments urbans de la comarca de Barcelona i a la definició del concepte de regió. Fou membre de l'Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona, que presidí de 1977 a 1983; presidí també la Societat Catalana de Geografia (1976-1980).

[Una notícia biogràfica molt més extensa és continguda a l'article necrològic de títol: *Lluís Solé i Sabarís (1908-1985)*, publicada per Oriol Riba i Arderiu al *Butlletí de la Institució Catalana d'Història Natural, Secció de Geologia*, 4, 53, 5-18 (1986)].

Bolòs i Capdevila, Oriol de (Olot 1924)

Membre adjunt de la Secció des de 24 de gener de 1964, membre numerari des de 1965. Ocupà la vacant deixada per August Pi i Sunyer. En produir-se la divisió de la Secció de Ciències passà a pertànyer a la Secció de Ciències Biològiques. És membre emèrit des del 16 de març de 1994.

Botànic. Catedràtic de botànica a la facultat de ciències de la Universitat de Barcelona (1953); membre de la Institució Catalana d'Història Natural (1945) i de la Societat Catalana de Biologia (1965); membre de l'Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona (1963) i del comitè permanent de la Station Internationale de Géobotanique Méditerranéenne et Alpine (SIGMA) de Montpeller (1964), consultor regional de Flora Europaea per a la Península Ibèrica i les Illes Balears (1959). Fou director de l'Institut Botànic de Barcelona (1967-1984). La seva activitat científica ha estat orientada principalment cap a l'estudi de la florística i la fitocenologia dels Països Catalans, del Pirineu i de la Depressió de l'Ebre com, per exemple, en el treball *El paisatge vegetal de dues comarques naturals: la Selva i la Plana de Vic* (Arxius de la Secció de Ciències, núm. 26, 1959), Premi Massot i Palmés de l'I.E.C., 1957. Ha publicat treballs de recerca molt nombrosos, alguns en col·laboració amb Josias Braun-Blanquet o amb René Molinier. Dirigeix l'Organització per a la Cartografia de la Flora Vasculardels Països Catalans (ORCA), els treballs de la qual són publicats per l'I. E. C.; és autor d'una "*Flora dels Països Catalans*" (de la qual se n'han publicat ja tres volums), en col·laboració amb Josep Vigo i Bonada. Rebé la Creu de Sant Jordi de la Generalitat de Catalunya el 1992; rebé el Premi a la investigació 1994 de la Fundació Catalana per a la Recerca.

Domingo i Sanjuan, Pere (Tarragona 1896 - Barcelona 1979)

Membre de la Secció de Ciències des de 1966; ocupà la vacant deixada per Leandre Cervera. President de l'Institut de 1970 a 1974

Biòleg, doctor en medicina (1920). Deixeble i col·laborador de R. Turró al Laboratori Municipal de Barcelona, on investigà en bacteriologia, immunologia i sanitat. Fou professor adjunt d'higiene a la facultat de medicina a partir de 1926; amb la Universitat Autònoma, el 1933, passà a professor agregat. Dirigí cursos de microbiologia i de parasitologia al Laboratori Municipal i a la facultat. Fou tècnic de la Lluita Antipalúdica de la Mancomunitat, i cap dels Serveis intercomarcals de Sanitat de la Generalitat. Traslladat a Cuba el 1936, hi fou director de la Secció de febre tifoide del Laboratorio Nacional, professor de microbiologia a l'Instituto Finlay, i creador de l'Instituto Nacional de BCG, des d'on fou designat expert en tuberculosi de l'OMS. Presidí la Societat Catalana de Biologia (1930-1932 i 1967-69) i l'Acadèmia de Medicina de Barcelona (1971-1973).

B. SEGONA ÈPOCA. LA SECCIÓ DE CIÈNCIES JA NO CONTÉ LA FILOSOFIA I LES CIÈNCIES SOCIALS, QUE HAN PASSAT A FORMAR UNA SECCIÓ A PART (1968-1989)***Teixidor i Batlle, Josep*** (Llers 1920 - 1989)

Membre de la Secció des de 1967; ocupà la vacant deixada per Carreras i Artau. Tresorer de l'Institut de 1979 a 1983.

Cursà el batxillerat a l'Institut-Escola de la Generalitat; es llicencià en ciències exactes a la Universitat de Barcelona el 1943. Amplià estudis a Roma amb el prof. Fantapié (1946) (que li dirigí la tesi doctoral sobre "Funcions analítiques"), a Hamburg amb els profs. Blaschke i Witt (1951) i a Zurich, amb el prof. B. Eckmann (1955). Fou l'introduïdor de la topologia a Espanya en un curs de doctorat que donà l'any 1955. Un cop nomenat catedràtic de Geometria Analítica i Topologia de la Universitat de Barcelona, el 1957, fou un dels iniciadors (amb Joan Casulleras i Josep Vaquer) de la reforma per a la modernització de l'ensenyament de les matemàtiques, a nivell mitjà i a nivell universitari. Introduí també la Topologia Algebraica, seguint P. Hilton i S. Wylie. Dirigí la revista "*Collectanea Mathematica*" (de 1971 a 1987), publicada pel Seminari Matemàtic de la Universitat de Barcelona. Fou president de la Societat Catalana de Ciències Físiques, Químiques i Matemàtiques (de 1968 a 1973); fou membre de l'equip rector del Seminari de Recerca Matemàtica de l'I.E.C.

Trueta i Raspall, Josep (Barcelona 1897-1977)

Membre numerari de la Secció des de 1972, quan ocupà la vacant deixada per Fontserè. Anteriorment n'havia estat membre corresponent des de 1949.

Cirurgià. Llicenciat en medicina a Barcelona (1921), doctorat el 1922. Rebé el mestratge de Manuel Corachan a l'Hospital de la Santa Creu i de Sant Pau, fou cap de servei de cirurgia a l'Hospital de Sant Pau (1935). Des de 1929 (com a cap de la Caixa de Previsió i Socors) i després, durant la guerra de 1936-1939, desenvolupà un procediment de tractament de les fractures obertes, exposat al llibre "*El tractament actual de les fractures de guerra*". Exiliat

el 1939, fou invitat a la Gran Bretanya; s'instal·là a Oxford, on publicà la traducció anglesa del seu llibre, cosa que permeté que el seu procediment fos adoptat pels exèrcits aliats; el 1942 li valgué el doctorat *honoris causa* per la Universitat d'Oxford. El 1949 fou nomenat catedràtic d'ortopèdia d'aquesta universitat on exercí fins a la jubilació (1965) i on creà el Nuffield Orthopaedic Center. Publicà treballs de recerca sobre circulació renal, poliomièlitis, estimulació del creixement de l'os, i altres temes. Fou vocal del Consell Nacional de Catalunya (1940-1945), fou promotor amb J. M. Batista i Roca de la creació de l'Anglo Catalan Society (1952), i fou l'autor del singular llibre "*The spirit of Catalonia*" (Oxford, 1946). Retornà a Catalunya el 1967. Fou president de la Societat Catalana de Biologia (1971-73) i membre honorari de l'Acadèmia de Medicina de Barcelona. Obtingué la medalla d'or de la ciutat de Barcelona (1976), la medalla d'or de Sant Jordi, de la Diputació de Barcelona (1977), i el Premi d'Honor Jaume I (1977).

[La figura de Trueta és tractada àmpliament al llibre *Josep Trueta, esbós d'una obra mèdica i biològica*, del qual és autor Felip Cid, publicat per l'Institut d'Estudis Universitaris Josep Trueta, Barcelona, 1991].

Casassas i Simó, Enric (Sabadell 1920)

Membre adjunt de la Secció de Ciències des de 19 de maig de 1972; membre numerari a partir de 17 de febrer de 1977, en cobrir la vacant deixada per Josep Trueta. En produir-se la divisió de la Secció de Ciències passà a pertànyer a la nova Secció de Ciències i Tecnologia. És membre emèrit des del 2 de novembre de 1990. President de la Secció de Ciències des de 1979 fins a 1986, de la Secció de Ciències i Tecnologia des de 1992 fins a 1995. President de l'Institut des de 1982 fins a 1986.

Cursà el batxillerat a l'Institut-Escola de la Generalitat. Llicenciat i doctor en ciències químiques a la Universitat de Barcelona. Professor adjunt de química analítica de 1951 a 1966; el 1966 passà a catedràtic, primer a la universitat de La Laguna, després a l'Autònoma de Barcelona (1969) i finalment (1976) a la de Barcelona, universitat de la qual n'és professor emèrit des de 1988. De 1969 a 1978 fou també catedràtic de química inorgànica i analítica a l'Escola d'Enginyers Industrials de Barcelona. Amplià estudis a la Universitat de Minnesota (1954-1955), amb el prof. I. M. Kolthoff. Ha publicat uns 180 treballs de recerca bàsica sobre fonaments químic-físics de la química analítica i sobre complexants d'ions metàl·lics, particularment composts orgànics derivats de sofre bivalent.. S'ha especialitzat en sistemes amb equilibris múltiples simultanis i en lligands macromoleculars d'interès biològic o ambiental. És autor del llibre *Estudi sobre la reactivitat envers els ions metàl·lics d'alguns reactius quelatants amb grups -SH i sobre la formació de complexos per alguns mercaptoàcids alifàtics* (Arxius de la Secció de Ciències, núm. 45, 1971), Premi Martí d'Ardenya de l'I.E.C., 1968. És membre de l'Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona. Fou president de la Societat Catalana de Ciències Físiques, Químiques i Matemàtiques, de 1973 a 1976; president de l'equip rector de la Universitat Catalana d'Estiu, de 1988 a 1991. Fou president del Consell Científic i Tecnològic de la Generalitat de Catalunya, des de 1981 fins a la seva dissolució. Ha obtingut la Creu de Sant Jordi (1992) i la medalla Narcís Monturiol (1990) de la Generalitat de Catalunya. Ha obtingut el Premi d'Honor Jaume I (1993).

Laporte i Salas, Josep (Reus 1922)

Membre adjunt des de 17 de febrer de 1977, passà a membre numerari en 1979, en cobrir la vacant deixada per Antoni Esteve. Quan la Secció de Ciències fou dividida en dues, passà a pertànyer a la Secció de Ciències Biològiques.

Llicenciat (1945) i doctor (1949) en medicina a la universitat de Barcelona, on fou professor adjunt de Farmacologia fins el 1967. Completà la seva formació a la universitat d'Oxford (1962) i a l' "Istituto di Ricerche Farmacologiche Mario Negri" de Milà (1966). En 1967 obtingué la càtedra de Farmacologia de la universitat de Cadis, després passà a la universitat de València i tot seguit (1970) a la càtedra de Terapèutica i Farmacologia Clínica de la Facultat de Medicina de la Universitat Autònoma de Barcelona. Fou rector d'aquesta universitat (1976-1980). Ha publicat uns tres-cents treballs en forma de llibre o en obres generals o en revistes sobre temes de farmacologia, o referents a l'ús i a l'abús de les drogues. És autor del llibre: *Noves idees sobre farmacologia de la coagulació* (Arxius de la Secció de Ciències, núm 24, 1954), Premi Massot i Palmés de l'I.E.C., 1953. Ha estat president de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya (1970-1974); des de 1993 és president de l'Acadèmia de Medicina de Barcelona. Ha estat president de la Comissió Interdepartamental de Recerca i Innovació Tecnològica de la Generalitat de Catalunya (1988-1995). El 1980 fou elegit diputat al Parlament de Catalunya i nomenat Conseller de Sanitat i Seguretat Social del govern de la Generalitat, fins el 1988, en què passà a Conseller d'Ensenyament. El 1992 fou nomenat Comissionat per a Universitats i Recerca dins del govern de la Generalitat, càrrec que ocupà fins el 1995.

Ras i Oliva, Enric (Tarragona 1915)

Membre agregat de la Secció de Ciències des de 17 de febrer de 1978, passà a membre numerari el 1979 en cobrir la vacant deixada per Pere Domingo. El 1989 passà a la Secció de Ciències i Tecnologia, de la qual és membre emèrit des de 1990

Doctor enginyer industrial, llicenciat en ciències exactes. Té una àmplia experiència industrial: fou cap de l'oficina tècnica de la S. A. de Fibras Artificiales (SAFA), fou director tècnic nacional d'AEG Ibérica de Electricidad, S.A. i director d'AEG Industrial. Ha estat durant quaranta-un anys catedràtic d'Electrotècnia a l'Escola d'Enginyers Industrials de la Universitat Politècnica de Catalunya; actualment n'és professor emèrit. Del 1954 al 1992 ha estat membre de la Junta directiva de l'Associació d'Enginyers Industrials de Catalunya; actualment n'és president d'honor. És membre de l'Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona. Fou vocal del Consell Científic i Tecnològic de la Generalitat de Catalunya i membre del Consell Assessor del Laboratori d'Assaigs i Investigacions. Creu de Sant Jordi i Medalla Narcís Monturiol de la Generalitat de Catalunya; Gran Cruz de l'Orde d'Alfonso X el Sabio; medalla d'or al Mèrit Electrotècnic de l'Associació Electrotècnica Espanyola. Autor de set llibres de text (tres d'ells reproduïts a l'estranger) i de diccionaris tècnics. Autor de nombrosos treballs, comunicacions i memòries acadèmiques, entre d'altres la de títol: *Directrius per a un enllaç Mallorca-Eivissa de transmissió d'energia mitjançant corrent continu* (Arxius de la Secció de Ciències, núm 64, 1982).

Riba i Arderiu, Oriol (Barcelona 1923)

Membre agregat de la Secció de Ciències des del 17 de març de 1978, passà a membre adjunt l'1 d'octubre de 1985, i a membre numerari el 29 de novembre de 1985, en cobrir la vacant deixada per Lluís Solé i Sabarís. El 25 de setembre de 1989 passà a la nova Secció de Ciències i Tecnologia, de la qual és membre emèrit des del 29 d'agost de 1993.

Llicenciat en ciències naturals i doctorat en geologia a la universitat de Barcelona. Fou investigador al CSIC. Catedràtic de Geologia general a la universitat de Saragossa (1960-1969), catedràtic d'Estratigrafia a la Facultat de Geologia de la Universitat de Barcelona des de 1969; passà a la condició de professor emèrit el 1988. Ha conreat les especialitats de cartografia geològica, geologia del petroli (col·laborà amb CIEPSA des de 1954 fins a

1966), sedimentologia, tectònica i sedimentació, terciari i quaternari. L'àmbit territorial de les seves recerques s'ha estès a la Serralada Ibèrica, els Pirineus i la Conca terciària de l'Ebre. La seva activitat científica s'ha traduït en la publicació de més de dos-cents articles de recerca. Ha publicat, en col·laboració amb S. Reguant, el llibre *Una Taula dels temps geològics* (Arxius de la Secció de Ciències, núm 81, 1986). Ha estat promotor a l'estat espanyol de l'ensenyament de la geologia marina. Ha realitzat i realitza una important tasca terminològica en el camp de la mineralogia i de la geologia en general: un primer volum del seu *Diccionari de Geologia* que publica l'I.E.C. és actualment en premsa. És membre de l'Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona; pertany a diverses societats científiques, entre elles la Societat Geològica de França, l'American Association of Petroleum Geologists, la Reial Associació de Geologia dels Països Baixos, la Societat Catalana de Geografia i la Institució Catalana d'Història Natural. Fou membre fundador de la International Association for Sedimentology. Rebé la medalla Narcís Monturiol de la Generalitat de Catalunya el 1993.

Margalef i López, Ramon (Barcelona 1919)

Membre agregat de la Secció de Ciències des del 21 de gener de 1978; passà a membre numerari el 5 de juny de 1989, a la Secció de Ciències Biològiques, de la qual és membre emèrit des de 5 de juny de 1990.

Llicenciat (Barcelona, 1949) i doctor (Madrid, 1952) en ciències biològiques. Doctor *honoris causa* per la Universitat Laval (de Quebec) i per la Universitat d'Aix-Marsella. Investigador de l'Institut d'Investigacions Pesqueres (del CSIC) de 1952 a 1970, institut que dirigí durant el bienni 1966-1967 i al qual dóna impuls i prestigi. Fou catedràtic d'Ecologia a la Universitat de Barcelona (1967-1987); posteriorment, fou nomenat professor emèrit. El seu interès s'ha centrat en l'ecologia aquàtica i l'ecologia teòrica. Ha destacat en el camp de l'aplicació de la teoria de la informació a l'estudi de les comunitats, així com en la formulació de models matemàtics per a estudiar la dinàmica d'una població, en l'estudi del plàncton d'aigua dolça i d'aigua marina, en limnologia i biocenologia. Ha estudiat també aspectes pràctics, com els de l'eutrofització dels embassaments i la productivitat i la pol·lució de les aigües. Té més de tres-cents articles de recerca publicats, i diversos llibres, entre ells: *Perspectives in Ecological Theory* (Chicago, 1967), *Ecologia* (Barcelona, 1972), *La biosfera entre la termodinàmica y el juego* (Barcelona, 1980), *Limnologia* (Barcelona, 1983), *Teoría de los sistemas ecológicos* (Barcelona, 1992). Pertany a diverses acadèmies, entre elles l'Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona, i la National Academy of Sciences, dels EUA. Ha obtingut diversos premis i distincions: el Premi Internacional Hunstman de Ciències del mar, el premi Ramon y Cajal, el premi Italgas, el Premi a la investigació (1992) de la Fundació Catalana per a la Recerca; la medalla Narcís Monturiol, la medalla del Príncep de Mònaco, i altres.

[Una biografia extensa, de títol *Ramon Margalef*, per Pere Bonnin, ha estat publicada a la Sèrie *Col·lecció de Biografies*, núm. 1, per la Fundació Catalana per a la Recerca, Barcelona, 1994].

Ferraté i Pascual, Gabriel (Reus, 1932)

Membre agregat de la Secció de Ciències des de 17 de febrer de 1978; passà a membre numerari el 5 de juny de 1989, a la Secció de Ciències i Tecnologia.

Doctor enginyer industrial (Barcelona, 1958). A l'Escola d'Enginyers industrials de Barcelona fou professor encarregat de la càtedra de Servosistemes (1960), catedràtic

d'Automàtica (des de 1965) i director (1969-1972). Fou rector de la Universitat Politècnica de Barcelona (ara de Catalunya) de 1972 a 1976, ho tornà a ésser de 1978 a 1994. Fou Director General d'Universitats i Investigació i Director General de Política Científica, a Madrid, l'any 1976. Actualment, des de 1994, és rector de la Universitat Oberta de Catalunya. Com a director de l'Institut de Cibernètica de la UPC i del Departament d'Automàtica i Sistemes Híbrids de la Facultat d'Informàtica de Barcelona ha publicat nombrosos treballs de recerca sobre informàtica general i energètica de biosistemes, sistemes de càlcul estocàstic, reconeixement de formes o sobre temes conxexos; com a director tècnic d'EYSSA és autor de diverses patents relacionades amb sistemes de control de trànsit i de regulació industrial. És membre de diferents organismes internacionals (com la IFAC) i fou vice-president de la Comissió Interdepartamental de Ciència i Tecnologia de la Generalitat de Catalunya des de la seva creació (1979) fins a 1987.

Casas i Sicart, Creu (Barcelona, 1913)

Membre agregat des del 17 de febrer de 1978; passà a membre numerari el 5 de juny de 1989; ara pertany a la Secció de Ciències Biològiques. Des de 5 de juny de 1990 és membre emèrit d'aquesta Secció.

Llicenciada en Farmàcia a Barcelona (1948), doctora per la Universitat de Madrid (1953). Fou successivament professora adjunta de Fanerogàmia (1949), professora agregada de Fitogeografia a la Facultat de Ciències de la Universitat de Barcelona (1968) i catedràtica de Botànica a la Universitat Autònoma de Barcelona, en la qual passà a professora emèrita el 1983. La seva activitat investigadora se centra en l'estudi taxonòmic i biogeogràfic dels Briòfits, en l'àmbit de la Península Ibèrica, Illes Balears i Azores; aquest estudi ha generat més de 150 articles d'investigació. Dirigeix l'obra *Cartografia de Briòfits* per al *Work Group for Mapping the Bryophytes of Europa*, que publica l'Institut d'Estudis Catalans. És membre de l'Acadèmia de Farmàcia de Barcelona des de 1981. Rebé la medalla Narcís Monturiol (1983) de la Generalitat de Catalunya.

Prevosti i Pelegrin, Antoni (Barcelona, 1919)

Membre agregat des del 17 de febrer de 1978; passà a membre numerari el 5 de juny de 1989, pertany actualment a la Secció de Ciències Biològiques. Des del 5 de juny de 1990 és membre emèrit d'aquesta Secció.

Llicenciat (Barcelona, 1942) i doctorat (Madrid, 1948) en ciències naturals. Inicià activitats docents a la Càtedra d'Antropologia de la Universitat de Barcelona, però s'incorporà al Centre de Genètica Animal i Humana del CSIC, on fou successivament col·laborador, investigador i professor d'investigació; de 1975 a 1984 fou director d'aquest centre. Des de 1963 fins a 1986 fou catedràtic de Genètica de la Universitat de Barcelona; el 1986 passà a professor emèrit. Realitzà diverses estades, com a professor o com a investigador visitant, a la Universitat de Califòrnia. Investigà inicialment en antropologia física i en alguns aspectes de l'antropologia històrica; posteriorment s'interessà en la genètica de poblacions humanes, finalment se centrà en *Drosophila* com a sistema biològic idoni per a l'estudi de la genètica de les poblacions i de l'evolució d'aquestes. Sobrepassa les 250 publicacions sobre aquests temes. Ha obtingut la medalla Narcís Monturiol. Ha estat president de la Societat Espanyola de Genètica i vicepresident de la Societat Catalana de Biologia. És membre de l'Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona, i membre supernumerari de l'Acadèmia de Medicina de Catalunya.

Barrera i Costa, Heribert (Barcelona 1917)

Membre agregat des del 17 de març de 1978; passà a membre numerari el 5 de juny de 1989, a la Secció de Ciències i Tecnologia. Des del 5 de juny de 1990, és membre emèrit d'aquesta Secció. President de la Secció de Ciències de 1986 a 1992

Llicenciat en ciències químiques a la Universitat de Barcelona; llicenciat en ciències i enginyer químic a la Universitat de Montpeller. Doctorat a la Universitat de París (1948). Fou professor d'electroquímica a la Universitat de Montpeller i investigador del C.N.R.S., de França; també professor a la Universitat de New Hampshire i a l'Autònoma de Barcelona. És autor de nombrosos treballs de recerca en química orgànica i en química de la coordinació, així com d'escrits de caràcter polític. Premi Prat de la Riba de l'I.E.C. (1949). Fou president de la Societat Catalana de Ciències Físiques, Químiques i Matemàtiques (1958-1968). Inicià la seva activitat política a la FNEC, l'any 1934. Després de tretze anys d'exili emprengué la reorganització d'Esquerra Republicana de Catalunya a la clandestinitat; d'aquest partit en fou secretari general (1976-1988) i president (1988-1995). Fou diputat a Corts (1977 i 1979) i al Parlament de Catalunya, del qual fou President, de 1980 a 1984. És president de l'Ateneu Barcelonès. Ha estat vice-president de la Comissió Interdepartamental de Recerca i Innovació Tecnològica de la Generalitat de Catalunya.

Castellet i Solanas, Manuel (Barcelona 1943)

Membre agregat des del 17 de març de 1978; passà a membre numerari el 5 de juny de 1989, a la Secció de Ciències i Tecnologia. President de l'Institut a partir de 1995

Llicenciat en matemàtiques (1965) i doctor (1973) a la Universitat de Barcelona. Amplià estudis a l'Escola Politècnica Federal (E.T.H.) de Zürich, entre 1971 i 1975; fou becari d'aquesta escola, del CSIC i de la Fundació Juan March. Fruí d'una borsa d'estudis de la Societat Catalana de Ciències Físiques, Químiques i Matemàtiques (1976). Fou successivament professor adjunt de Geometria Analítica i Topologia a la Facultat de Ciències de la Universitat de Barcelona, professor agregat d'Àlgebra i Topologia (de 1976 a 1982) i catedràtic d'aquesta especialitat (des de 1982) a la Facultat de Ciències de la Universitat Autònoma de Barcelona. Ha estat president de la Societat Catalana de Matemàtiques, des que se segregà de la Societat Catalana de Ciències Físiques, Químiques i Matemàtiques fins a 1988. Dirigeix el Centre de Recerca Matemàtica, de l'I.E.C., des de la seva creació en 1985.

Vigo i Bonada, Josep (Ribes de Freser 1937)

Membre agregat des de 17 de març de 1978; passà a membre numerari el 5 de juny de 1989, a la Secció de Ciències Biològiques.

Llicenciat (1959) i doctorat (1965) en ciències biològiques a la Universitat de Barcelona. Professor al Departament de Botànica de la Facultat de Ciències (després Facultat de Biologia) de Barcelona des de 1959, professor adjunt fins el 1966, professor agregat de Fitogeografia des de 1966, catedràtic a partir de 1982. Entre els anys 1959 i 1965 fou també professor d'ensenyament mitjà; entre 1967 i 1973 cap de redacció a Salvat Editores S.A. Col·laborà en els "Mapas Fitosociològics" del CSIC (del qual fou becari en 1960 i 1961). Rebé el Premi Font i Quer 1966 de l'IEC per l'obra "*La vegetació del Massís de Penyagolosa*" (Arxius de la Secció de Ciències, núm 37, 1968). És membre d'OPTIMA (Organisation pour l'étude phyto-taxonomique de la région Méditerranéenne) des de 1975. És autor de nombrosos treballs de recerca sobre flora i vegetació. És autor del llibre

"*Flora de la Vall de Ribes*" (Barcelona, 1983) i, amb Oriol de Bolòs, de la "*Flora dels Països Catalans*", de la qual se n'han publicat fins ara tres volums.

Folch i Guillén, Ramon (Barcelona, 1946)

Membre agregat des de 17 de març de 1978; passà a numerari el 5 de juny de 1989, a la Secció de Ciències Biològiques.

Biòleg. Llicenciat (1968) i doctorat (1976) en ciències biològiques a la Universitat de Barcelona. La seva activitat ha estat centrada en la investigació, la docència i la gestió de sistemes naturals, particularment de les fitocenosi, i ha estat un dels principals impulsors dels moviments d'opinió favorables a una gestió adequada del patrimoni natural català. Ha col·laborat amb el Departament de Botànica de la Facultat de Ciències de la Universitat de Barcelona com a professor de cursos de post-grau i de doctorat des de 1976. Ha estat el cap de la Unitat d'Ecologia aplicada del Servei de Parcs Naturals i Medi Ambient de la Diputació de Barcelona (des de 1975). Membre de la Institució Catalana de Ciències Naturals, de la Societat Catalana de Biologia, membre fundador de DEPANA; ha format part de les juntes directives d'aquestes entitats. Fou "Regional Collaborator" de l'equip internacional per a l'"Atlas Florae Europaeae"; membre numerari des de 1976 d'OPTIMA (Organization for the Phyto-Taxonomic Investigation for the Mediterranean Area). Autor de nombroses publicacions científiques. Intensa activitat en el camp de l'extensió i divulgació científica i ecologista. Fou adjunt de direcció de la Gran Enciclopèdia Catalana (1967-1971), secretari de redacció del *Llibre Blanc de la Gestió de la Natura als Països Catalans*, autor del llibre *La Vegetació dels Països Catalans* (1981) i de diversos estudis florístics i fitocenològics com *El paisatge vegetal del Delta de l'Ebre* (1977), *La flora de les comarques litorals compreses entre la riera d'Alforja i el riu Ebre* (Arxius de la Secció de Ciències, núm. 60, 1980) i *El patrimoni natural andorrà* (1979).

Bas i Peired, Carles (Barcelona 1922)

Membre agregat des de 14 d'abril de 1978; passà a membre numerari el 5 de juny de 1989, a la Secció de Ciències Biològiques.

Llicenciat en ciències naturals a Barcelona (1946) i doctorat a Madrid (1953). Especialitzat en pesqueria, oceanografia i ecologia marina, ha investigat al Laboratori de Blanes del CSIC com a director i al Centre Nacional d'Investigacions Pesqueres, del qual fou president i on, com a professor d'investigació, dirigí nombroses campanyes oceanogràfiques. Ha publicat més de cent treballs de recerca científica. Fou president de la Societat Catalana de Biologia, president del grup de treball del CGPM i president del Comitè Científic Assessor de la Comissió Internacional de Pesca de l'Atlàntic Sud-oriental. Rebé l'Encomienda de l'Orde del Mérito Civil.

Castells i Guardiola, Josep (Barcelona 1925)

Membre agregat des de 14 d'abril de 1978; passà a numerari el 5 de juny de 1989, a la Secció de Ciències i Tecnologia, de la qual és membre emèrit des de 27 de maig de 1995.

Químic orgànic. Llicenciat en ciències químiques a Barcelona; doctor en ciències el 1951. Amplià estudis dos anys a la universitat de Manchester, on obtingué el títol de Doctor of Philosophy (1955); fou "research associate" a la universitat d'Oxford (1956). Tingué càrrecs diversos al C.S.I.C. (Barcelona, entre 1948 i 1971), passà a la Universitat Autònoma de Barcelona, on fou catedràtic de Química Orgànica (1969-1976); després ho fou a la

Universitat de Barcelona (1976-1990), fins que passà a professor emèrit d'aquesta universitat. Com a expert de la UNESCO en espectroscòpia realitzà una missió a Xile (1962). És autor de nombroses publicacions de recerca original; és autor de dos llibres de text de química general i d'un de títol *Teoria orbitalica de las recciones quimicas*. És membre de l'Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona, des de 1984; membre corresponent de la Real Academia de Ciencias Exactas Fisicas i Naturales de Madrid (1984). Rebé la medalla Narcís Monturiol en 1989.

Ribas i Piera, Manuel (Barcelona, 1925)

Membre agregat des del 7 de juliol de 1978; passà a numerari el 5 de juny de 1989, a la Secció de Ciències i Tecnologia, de la qual és membre emèrit des del 16 de maig de 1995. President de la Secció de Ciències i Tecnologia el 1992; novament president de la Secció a partir de 1995.

Arquitecte (Barcelona, 1950) i doctor-arquitecte (1963); llicenciat en dret (1950); diplomat de la I.E.A.L. com a tècnic urbanista (1964). Fou professor a l'Escola d'Arquitectura de Barcelona des de 1956, catedràtic de Planejament urbanístic des de 1965 a 1990; és professor emèrit des d'aquesta darrera data. Fou subdirector de l'Escola de 1976 a 1987. A més del seu treball acadèmic en l'ensenyament de l'urbanisme ha realitzat treball professional com a urbanista i com a arquitecte: redactà els plans d'ordenació de Ciutat de Mallorca (1972), Múrcia (1977), Ripoll (1984), Vall de Ribes (1986), Tortosa (1984), el pla per a l'ordenació de la riba dreta del Besòs a Sant Adrià, el planejament de la Ronda de Dalt a Barcelona (1985), de la Rambla Nova de Mollet (1992), de l'entorn monumental del monestir de Ripoll i del parc de Vallparadís a Terrassa (1988); ha construït diversos edificis, entre els quals uns edificis-torre a la Vila Olímpica de Barcelona i ha fet l'habilitació del Campus de la Vall d'Hebron per a la Universitat de Barcelona. Posseeix la medalla Nacís Monturiol de la Generalitat de Catalunya. Pertany al Consell de l'International Laboratory for Architectural and Urban Design i al Comitè de l'European Conference of Landscape Architecture Schools. Ha publicat els llibres: *Història recent de la Urbanística als Països Catalans* (1964), *Teoria i realidades de las Areas Metropolitanas* (1974) i *Jardins de Catalunya* (1991).

Bonet i Guinó, Eduard (Girona 1936)

Membre agregat des del 7 de juliol de 1978; passà a numerari el 5 de juny de 1989, a la Secció de Ciències i Tecnologia.

Llicenciat (1958) i doctor (1973) en Ciències Matemàtiques per la Universitat de Barcelona. Amplià estudis a l'Institut d'Estadística de la Sorbona (1960-1961) i a l'Institut Poincaré de París (1967); fou professor visitant a la Rice University de Houston, Texas (1971). Fou professor a la Facultat de Matemàtiques de la Universitat de Barcelona, actualment ho és a l'Escola d'Arquitectura de Barcelona de la Universitat Politècnica i a ESADE. S'ha interessat pels temes de Probabilitat, Estadística i Lògica Matemàtica i per les relacions entre la ciència i el llenguatge científic. A més d'articles especialitzats ha publicat els llibres: *Espais de Probabilitat Finitis* (1969) (Premi Prat de la Riba de l'I.E.C. de 1973) i *Fonaments d'Estadística* (1974). Fou cap del Servei Central d'Estadística i director de l'Institut Central d'Estadística de la Generalitat de Catalunya (1977-1982), president del Consorci d'Informació i Documentació de Catalunya (1982-1989) i, des de 1991, és president del Consorci Català d'Estadística. És membre de la Comissió executiva de la Xarxa Europea de Programes de Doctorat en *Management*, membre de l'*International Statistical Institute* (ISI) i president del Consell Científic de la Fundació Catalana per a la Recerca.

Vaquer i Timoner, Josep (Maó 1928)

Membre agregat des de 7 de juliol de 1978; pasàs a numerari el 5 de juny de 1989, a la Secció de Ciències i Tecnologia, de la qual ha estat el tresorer des de 1989 a 1995.

Llicenciat (Barcelona, 1954) i doctorat (Barcelona, 1960) en Matemàtiques. Amplià estudis al Seminari Matemàtic d'Hamburg amb el professor E. Witt. És professor a la Facultat de Ciències (ara Facultat de Matemàtiques) de la Universitat de Barcelona des de 1955; des de 1961 hi és catedràtic de Geometria Mètrica i Geometria Diferencial. Ha estat degà de la Facultat; és secretari de redacció de la revista *Collectanea Mathematica*. És autor de diversos treballs de recerca i també de llibres de text en col·laboració amb Josep Teixidor.

Fontboté i Mussoles, Josep Maria (Barcelona 1921 - Sant Boi de Llobregat 1989)

Membre agregat des del 29 de novembre de 1980; passà a numerari el 17 de maig de 1989, a la Secció de Ciències i Tecnologia. Morí el 12 de setembre del mateix any.

Geòleg. Llicenciat en ciències naturals a Barcelona (1943) autor d'una tesi doctoral sobre Pirineus catalans, llegida el 1952. Es formà amb els professors Solé Sabarís i Noel Llopis, amplià estudis a la universitat de Lieja (estudis de petrologia i de tectònica) i a la de Neuchâtel (estudis de geologia alpina), i a altres centres. Catedràtic de Geografia física i Geologia Aplicada a la Facultat de Ciències de Granada (1954-1978), on aconseguí que hi fos creada la Secció de Geologia, que prestigia dins de l'estat espanyol i internacionalment. Fou director del Departament d'Investigacions Geològiques del CSIC, a Granada. Retornà a Barcelona com a catedràtic per a cobrir la vacant produïda al Departament de Geomorfologia i Tectònica per la jubilació de Solé Sabarís. Hi amplià el seu camp de recerca a la geologia de les illes Balears, de diverses unitats alpines del racó català de la península, i a tota la Mediterrània occidental. Vice-rector d'ordenació acadèmica de la Universitat de Barcelona (1981-1986). Propugnà la introducció a la universitat d'ensenyaments de geofísica (amb professors físics i geòlegs) i de recerques geofísiques (fou en gran part responsable de la creació del Centre d'Estudis Geofísics Eduard Fontserè, de l'I.E.C.). Jubilat el 1987, fou nomenat professor emèrit. Fou autor d'una llarga llista de treballs científics, de mapes geològics, d'informes de mineria i de geologia aplicada. Doctor *honoris causa* per l'Universitat de Tolosa de Llenguadoc. Tingué un ampli ventall de col·laboracions internacionals i de participacions en programes, organismes i institucions internacionals. Membre corresponent de l'Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona i de l'Acadèmia de Ciències de Madrid; membre de l'Acadèmia de Ciències de Granada. Medalla de la Universitat de Lieja.

Freixa i Pedrals, Enric (Barcelona, 1911)

Membre agregat des de 25 de març de 1983; passà a numerari el 5 de juny del 1989, a la Secció de Ciències i Tecnologia, secció de la qual és membre emèrit des de 5 de juny de 1990.

Enginyer Industrial (Barcelona, 1933) i doctor-enginyer. A l'Escola d'Enginyers Industrials de Barcelona ha estat professor de Mecànica Racional i d'Extensió de Càlcul i catedràtic de Motors Tèrmics. Fou Secretari General de la Universitat Politècnica de Catalunya des de 1968 fins a 1981. Actualment és professor emèrit. Fou també professor de l'Escola de Bibliotecàries. Ha treballat professionalment a Codorniu S.A., a Naskov Skibsværft, però principalment a la Maquinista Terrestre i Marítima, on fou el cap de la línia de motors diesel. És autor de diversos llibres de text o de caràcter tècnic sobre la seva especialitat en motors; és autor de nombrosos treballs i comunicacions; ha pronunciat nombroses

conferències sobre temes tècnics i sobre la interrelació entre la tècnica i les ciències humanes. Ha estat membre i vice-president del Comitè Permanent del CIMAC (Congrés Internacional de Motors de Combustió), membre de la junta de l'Associació d'Enginyers Industrials, president de la Fundació Torrens Ibern per a la normalització de l'ús del català a la indústria. Membre de l'Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona, n'ha estat conservador (1976-1980), vice-president (1980-1983) i president (1983-1995).

Casassas i Simó, Oriol (Sabadell 1923)

Membre agregat des de 11 de gener de 1985; passà a membre numerari el 5 de juny de 1989, a la Secció de Ciències Biològiques. És membre emèrit des de 1 de setembre de 1993.

Metge pediatre. Estudià el batxillerat a l'Institut-Escola de la Generalitat i la carrera a la Facultat de Medicina de Barcelona (1949); s'especialitzà a l'Hospital Municipal d'Infecciosos. Fou president de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i Balears (1978-1982) i de la Societat Catalana de Pediatria (1974-1976), de les quals és membre d'honor, és membre també de la Societat Catalana de Biologia (1979-1981). Fou president del Primer Congrés de Pediatres de Llengua Catalana i president d'honor del Tercer; presidí també el Tretzè Congrés de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana. És membre de la Union Mondiale d'Organisations pour la Sauvegarde de l'Enfance et l'Adolescence i de l'Association Médicale Internationale pour l'étude des Conditions de Vie et de Santé. La seva trajectòria professional abasta contribucions a la seva especialitat mèdica i a l'estudi i a la divulgació de la terminologia mèdica en llengua catalana. Autor de: *L'ensenyament de la pediatria* (1964), *L'educació de la llibertat* (1966), *La pediatria en el suburbi* (1967), *La medicina catalana del segle XX* (1970), *Vocabulari Mèdic* (1974, segona edició 1978), *Funció social de la Medicina: el segle XX, de la il·lusió a l'esperança passant pel no-res* (1976), *La sanitat en temps de la Generalitat* (1977) i *Diccionari Enciclopèdic de Medicina* (1990). Ha obtingut la Creu de Sant Jordi de la Generalitat de Catalunya (1993). Ha tingut activitat en el camp de la creació literària: ha publicat dos llibres de poesia i ha rebut el premi Salvat Papasseit de 1972.

Domènech i Mateu, Josep (Valls 1944)

Membre agregat des de 11 de gener de 1985; passà a membre numerari el 5 de juny de 1989, a la Secció de Ciències Biològiques.

Metge. Llicenciat a la Universitat de Barcelona (1968) i doctor per la de Madrid (1975). Amplià estudis al Curs Intensiu d'Educació Mèdica (de la Divisió Mèdica de l'OMS i la Fundació March, 1976). Professor de la Universitat Autònoma de Barcelona des de 1973; a partir de 1975 fou professor agregat d'Anatomia Descriptiva i Topogràfica amb les seves Tècniques Anatòmiques; des de 1982 és catedràtic d'Anatomia Humana. Fou Premi Nacional de Cardiologia, 1981, atorgat per la Societat Espanyola de Cardiologia. Membre fundador de la Sociedad Latino-Americana de Cardiología Pediátrica de Mèxic. Acadèmic corresponent de l'Acadèmia de Medicina de Catalunya. Membre de la Societat Catalana de Biologia i d'altres diverses societats científiques. Autor de nombrosos treballs de recerca i de comunicacions a congressos internacionals; en diversos d'aquests ha actuat de president de sessió o ha format part del Comitè científic.

Foz i Sala, Màrius (Barcelona, 1929)

Membre agregat des de 11 de gener de 1985; passà a membre numerari el 5 de juny de 1989, a la Secció de Ciències Biològiques.

Catedràtic de Medicina de la Universitat Autònoma de Barcelona i Cap de Servei de Medicina Interna de l'hospital universitari "Germans Trias i Pujol" de Badalona. La seva activitat docent i investigadora s'ha desenvolupat en el camp de la medicina interna, i especialment en el de l'endocrinologia. És autor de més de dos-cents articles de recerca científica, i és editor, autor o co-autor de diversos llibres, en especial sobre temes d'endocrinologia. Les principals àrees específiques de dedicació han estat la de l'etiopatologia de les endocrinopaties autoimmunitàries, la de la patologia tiroïdal i la de l'obesitat mòrbida i les seves complicacions. Ha ocupat i ocupa diversos càrrecs de gestió acadèmica i de responsabilitat editorial en el camp de les publicacions biomèdiques. Ha estat president de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i Balears (1982-1990). Posseeix la Medalla Narcís Monturiol de la Generalitat de Catalunya (1989). És membre de l'Acadèmia de Medicina de Catalunya i de diverses societats científiques espanyoles i internacionals. És president de la Sociedad Española para el estudio de la Obesidad.

Gras i Riera, Jordi (Barcelona 1915)

Membre agregat des de 11 de gener de 1985; passà a membre numerari el 5 de juny de 1989, pertany a la Secció de Ciències Biològiques, de la qual és membre emèrit des de 5 de juny de 1990.

Llicenciat en farmàcia (1934) i en medicina (1941) a la universitat de Barcelona; doctor en medicina (1944) i en farmàcia (1951) per la universitat de Madrid. Amplià estudis a Zúric, amb el professor Ch. Wunderly (1951). Treballà (1944-1953) a l'Institut d'Investigacions Mèdiques de la Diputació de Barcelona; fou cap dels laboratoris de bioquímica d'una de les clíniques mèdiques de la Facultat de Medicina (1944-1970); al Departament d'Investigació de l'Hospital Municipal de Nostra Senyora del Mar fou cap de la Secció d'Immunoquímica (des de 1949), i en 1977 director de l'Institut de Recerca Mèdica. Fou professor adjunt de Bioquímica i de Fisiologia a la Facultat de Medicina de Barcelona (1959-1961 i 1966-1968). Autor de més de cent-cinquanta articles de recerca i autor o curador de diversos llibres, com: *Proteínas plasmáticas: metabolismo, fisiopatología y clínica de las proteínas extracelulares* (quatre edicions, 1956, 1961, 1967 i 1983), *Fundamentos de Bioquímica Médica* (cinc edicions, 1961, 1962, 1964, 1967 i 1971), *Bases fundamentales de Inmunología* (1965), *Mecanismos inmunológicos* (1971), *Acción de la irradiación sobre la respuesta inmunológica* (1975), *Los mecanismos de homeostasis inmunológica y el equilibrio inmunológico* (1979) i *El desarrollo del pensamiento abstracto y su valor en la ciencia* (1980); autor de capítols per a diversos tractats i obres multi-autor. És membre de l'Acadèmia de Medicina de Catalunya (des de 1961) i corresponent de la Real Academia Española de Medicina, de Madrid; és soci honorari de l'Asociación Bioquímica Argentina (1962) i membre corresponent de la Sociedad Argentina de Gastroenterología. President de la Societat Espanyola d'Immunologia. Medalla Narcís Monturiol de la Generalitat de Catalunya, 1983; Premi d'Investigació "Ciutat de Barcelona", de l'Ajuntament de Barcelona, 1985.

Rodés i Teixidor, Joan (Barcelona, 1938)

Membre agregat des de 11 de gener de 1985; passà a membre numerari el 5 de juny de 1989, a la Secció de Ciències Biològiques.

Metge. Llicenciat (1962) i doctorat (1967), amb una tesi sobre funcionalisme hepàtic, a la universitat de Barcelona. Professor de Patologia i Clínica Mèdiques a la Facultat de Medicina de Barcelona: adjunt (1970-78), encarregat de càtedra (1978-85), catedràtic (des de 1985). Cap de Servei d'Hepatologia de l'Hospital Clínic i Provincial de Barcelona des de 1982; director mèdic d'aquest hospital des de 1984. Membre de diverses societats i

corporacions científiques: ha estat membre fundador i vice-president de l'Asociación Española de Hepatología, president de l'Associació de Gastroenterologia de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques, vocal del Committee de la European Association for the Study of Liver; també és membre de la International Association for the Study of Liver. Ha tingut i té una activitat científica molt intensa, relacionada principalment amb l'hepatologia. És autor de més de tres-cents articles de recerca, és autor o co-autor de diversos llibres, entre els quals: *Alcohol y corazón* (1977), *Atlas of Laparoscopy and biopsy of the liver* (publicat per Editorial Saunders de Filadèlfia, el 1979), *Atlas semiológico de las enfermedades del hígado y de las vías biliares* (1983). Té una activitat editorial com a director de la revista *Gastroenterología y Hepatología*, editor associat del *Journal of Hepatology*, redactor de *Medicina Interna* i de *El Fegato*. Fou Premi Altabàs (1976) de l'Institut d'Estudis Catalans.

Font i Altaba, Manuel (Barcelona 1922)

Membre agregat des de 10 de gener de 1986; passà a membre numerari el 5 de juny de 1989, a la Secció de Ciències i Tecnologia. És membre emèrit des de 4 de febrer de 1992.

Llicenciat (1946) i doctorat (1950) en farmàcia; llicenciat en química (1950), llicenciat (1954) i doctorat (1956) en ciències naturals, tot a la universitat de Barcelona. Especialitzat en mineralogia i cristal·lografia, en aquests camps ha publicat més de cent-cinquanta articles de recerca i alguns llibres, entre els quals destaquen: *Atlas de Mineralogia* (de 1960, ha tingut 24 edicions; traduït al francès el 1965 amb el títol *L'Encyclopédie en Couleurs de la Mineralogie*, l'edició francesa ha tingut vuit edicions) i l'*Atlas de Géologie* (redactat en col·laboració), que ha estat traduït al portuguès. Fou catedràtic de cristal·lografia, mineralogia i mineralotècnia de la Facultat de Geologia de la Universitat de Barcelona; des de 1988 és professor emèrit. Fou professor d'investigació del CSIC a Barcelona. És membre de l'Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona. Pertany a diverses societats científiques. Ocupà diversos càrrecs polítics a l'Ajuntament de Barcelona, entre els quals destaca el d'alcalde en funcions, ocupat durant uns quants mesos de 1979.

Reguant i Serra, Salvador (Súria 1928)

Membre agregat des de 10 de gener de 1986; passà a membre numerari el 5 de juny de 1989, a la Secció de Ciències i Tecnologia.

Llicenciat en ciències geològiques a Barcelona (1957); doctorat per la universitat d'Oviedo (1966), amb una tesi sobre l'estratigrafia de l'Eocè a Osona. Fou professor d'ensenyament mitjà a Vic fins el 1967, treballà al CSIC a Barcelona (1967-1972); a la Universitat de Barcelona fou professor agregat d'Estratigrafia (1972-1983); és catedràtic d'aquesta denominació des de 1983. Fou degà de la Facultat de Geologia (1978-1984) i president de la Divisió de Ciències Experimentals i Matemàtiques (1986-1989). La seva activitat docent s'ha centrat en la Geologia Històrica, de la qual ha publicat el primer manual en català (1986) i diversos treballs sobre diferents aspectes conceptuals. Ha realitzat una intensa activitat de recerca en l'anàlisi de la sedimentació marina paleogena surpirenaica, en la bioestratigrafia i paleontologia dels nummulítids i dels briozous, i també en la nomenclatura estratigràfica i en la seva normalització. És membre de la Subcomissió Internacional de Classificació Estratigràfica. Ha publicat nombrosos treballs de recerca en els camps esmentats i, en col·laboració amb O. Riba, el llibre "*Una Taula dels Temps Geològics*" (Arxius de la Secció de Ciències, núm 81, 1986). S'ha interessat en aspectes fronterers humanístics, religiosos i científics. Pertany a l'Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona.

Lapedra i Civera, Ramon (Almenara, La Plana Baixa 1940)

Membre agregat des de 27 de juny de 1986; passà a membre numerari el 5 de juny de 1989, a la Secció de Ciències i Tecnologia.

Físic teòric. Llicenciat en ciències físiques (Madrid, 1963); doctor en física teòrica (París, 1968), amb un segon doctorat en física (Barcelona, 1974). Fou becari del Collège de France a París (1963-1966), investigador del C.N.R.S. (1966-1969); fou també becari de la Fundació March (1970-1971) i borsari de la Societat Catalana de Ciències, filial de l'I.E.C. (1971-1972). Entre 1969 i 1978 fou professor al Departament de Física Teòrica de la Universitat de Barcelona, encarregat de curs, adjunt i finalment catedràtic contractat. El 1978 passà a la Universitat de Santander, on fou professor agregat i després catedràtic fins el 1982, quan es traslladà a la Universitat de València, on és des d'aleshores catedràtic de Física Teòrica. És autor de nombrosos treballs de recerca científica, principalment sobre temes de la mecànica relativista predictiva (entre els quals el llibre *Les equacions de la mecànica relativista predictiva: una família de solucions* (Arxius de la Secció de Ciències, núm 69, 1972); també sobre mecànica estadística relativista i sobre astrofísica. Ha estat rector de la Universitat de València entre 1984 i 1995. Des de la seva posició com a rector ha mantingut una posició capdavantera en la defensa de la identitat lingüística, cultural i nacional del País Valencià.

C. LA SECCIÓ ES DIVIDIDA EN DUES, EL 25 DE SETEMBRE DE 1989, LA SECCIÓ DE CIÈNCIES BIOLÒGIQUES I LA SECCIÓ DE CIÈNCIA I TECNOLOGIA.

C-1 MEMBRES QUE INGRESSEN DIRECTAMENT A LA SECCIÓ DE CIÈNCIES BIOLÒGIQUES

Durfort i Coll, Mercè (La Suze, França, 1943)

Membre de la Secció des de 3 de novembre de 1989. Presidenta de la Secció de Ciències Biològiques a partir de 1993

Llicenciada (1965) i doctora en ciències biològiques (1973) a la Universitat de Barcelona. El 1965 començà la seva activitat docent i científica al Departament de Morfologia Microscòpica de la Facultat de Biologia d'aquesta universitat; hi ocupà una plaça de professor adjunt numerari el 1975 i passà a catedràtica de Biologia Cel·lular el 1985. La seva activitat de recerca s'ha centrat preferencialment en estudis de la gametogènesi de mol·luscs i crustacis, de la histopatologia d'aquests grups i també dels processos bioacumulatius que desenvolupen els bivalves marins; ha potenciat també treballs en neurobiologia i en biologia molecular. Ha publicat nombrosos articles de recerca científica en aquests camps. Ha vetllat també per la millora de la docència de les matèries que s'imparteixen en l'àrea de la Biologia cel·lular de la seva Facultat; amb aquest objectiu ha traduït textos bàsics de la seva especialitat, com el d'Alberts i col·lab., *Biologia Molecular de la Cèl·lula* (1994), i ha reunit una videoteca metodològica. Pertany a diverses societats científiques, entre les quals la Societat Catalana de Biologia i la Institució Catalana d'Història Natural. És membre de l'Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona des de 1993.

Carreras i Barnés, Josep (Palamós 1943)

Membre de la Secció des de 17 de setembre de 1990. President de la Secció de Ciències Biològiques de 1989 a 1993.

Bioquímic. Llicenciat en Medicina i Cirurgia (1965), diplomat en medicina del treball (1967), doctor per la Universitat de Barcelona (1969). Amplià estudis al departament de bioquímica i biologia molecular del Kansas University Medical Center (1969-1971). Metge especialista en bioquímica clínica (1983). Fou catedràtic de Bioquímica a la Facultat de Medicina de la Universitat d'Extremadura (1976) i des de 1977 ho és a la Universitat de Barcelona. És director de la Unitat de Bioquímica de la Facultat de Medicina i Cap de Clínica del laboratori de bioquímica de l'Hospital Clínic i Provincial de Barcelona. Ha estat degà de la Facultat (1982-1984) i President de la Divisió de Ciències de la Salut de la Universitat de Barcelona (1986-1988). Les seves àrees d'investigació són, entre altres, els pigments biliars, la carbamilació de proteïnes, les accions enzimàtiques i metabòliques del vanadat i la caracterització de fosfogliceratmutases. És autor de més d'un centenar d'articles científics. És membre de diverses societats científiques, entre elles l'European Society for Comparative Biochemistry and Physiology i la Societat Catalana de Biologia, de la qual ha estat president (1985-1989).

Ros i Aragonès, Joandomènec (Barcelona 1946)

Membre de la Secció des de 17 de setembre de 1990.

Ecòleg. Llicenciat (1968) i doctorat (1973) en Biologia a la Universitat de Barcelona. Fou catedràtic d'Ecologia a les universitats de La Laguna i de Múrcia, actualment ho és de la Universitat de Barcelona. Treballa en tres línies de recerca: a) estudi biològic dels mol·luscs opistobranquis, b) estudi ecològic del bentos del litoral ibèric i c) ecologia d'organismes marins, sobre les quals ha publicat un centenar d'articles científics. Ha estat l'autor o l'editor de diversos llibres: *Prácticas de Ecología* (1979), *Actas del 1er y 2o Simposios Ibéricos de Estudios del Bentos Marino* (1981-1982), *Els Sistemes Naturals de les Illes Medes* (Arxius de la Secció de Ciències, núm. 73, 1984), *Comportamiento animal* (1986), *Topics in Marine Biology* (1989), i ha participat amb capítols a llibres com *Western Mediterranean* (1985) i *Sistemas Naturals* (1989). És director de la col·lecció de llibres *Blume Ecología*, i és director o pertany al consell editorial de les revistes *Oecologia Aquatica*, *Butlletí de la Institució Catalana d'Història Natural* i *Anales de Biología*. És membre de diverses societats científiques. Col·labora a diferents nivells en activitats de gestió universitària.

Bellés i Ros, Xavier (Barcelona 1952)

Membre de la Secció des de 23 d'octubre de 1992.

Biòleg. Llicenciat (1981) i doctor (1984) en Ciències Biològiques a la Universitat de Barcelona; enginyer tècnic químic (1976). Fou col·laborador científic del CSIC el 1986, primer al Museo Nacional de Ciencias Naturales, a Madrid, després al Centre d'Investigació i Desenvolupament de Barcelona, on passà a investigador el 1987 i a professor d'investigació el 1990; hi és cap del Departament d'Agrobiologia des de 1993. La seva activitat investigadora s'ha centrat en el camp de l'entomologia fisiològica, en l'estudi de les influències hormonals que regulen la reproducció, en l'evolució del viviparisme i en la recerca de mètodes alternatius per al control de plagues. Paral·lelament, ha estudiat fauna cavernícola invertebrada i també taxonomia, filogènia i biogeografia de coleòpters. Ha tingut el *Prix*

Maurice et Thèrèse Pic, de la *Société Entomologique de France*. És autor de nombrosos treballs d'investigació i d'alguns llibres; forma part del consell de redacció de diverses revistes de difusió internacional.

***Egozcue i Cuixart, Josep* (Barcelona 1940)**

Membre de la Secció des de 23 d'octubre de 1992.

Genetista. Llicenciat (1964) i doctor (1969) en Medicina i Cirurgia a la Universitat de Barcelona. Fou alumne col·laborador del Departament de Genètica Animal i Humana del prof. Prevosti (1962-1964). Amplià estudis de genètica (1965-1969) al Regional Primate Research Center, de Beaverton (Oregon, EUA), on fou *visiting professor* i *associate scientist*, i a l'Oregon Zoological Society Center, de Portland. Fou professor agregat (contractat des de 1970, numerari des de 1975) de biologia cel·lular a la Universitat Autònoma de Barcelona; des de 1983 hi és catedràtic d'aquesta denominació. Des de 1990 és director del Departament de Biologia Cel·lular i Fisiologia, que inclou docència i grups de recerca a les facultats de Ciències, Medicina i Veterinària, i a l'Institut de Biologia Fonamental. Desenvolupa línies de recerca en tres direccions: a) l'evolució cromosòmica, b) la reproducció (fertilització *in vitro*, desenvolupament embrionari), i c) el càncer, tema en què ha aprofundit en l'estudi de les seves bases cromosòmiques. Aquesta tasca científica queda reflectida en gairebé tres-cents articles publicats, i en la col·laboració en la publicació d'una quarantena de llibres. Ha participat en activitats de gestió acadèmica a la Universitat Autònoma: n'ha estat secretari general en dues ocasions (1981-1986 i 1988-1990) i vice-rector de relacions exteriors (1986-1988).

***Gosàlbez i Noguera, Joaquim* (Tarragona 1947)**

Membre de la Secció des de 23 d'octubre de 1992.

Zoòleg. Llicenciat (1972) i doctor en ciències biològiques (1976) a la universitat de Barcelona. Fou ajudant i professor adjunt a la Facultat de Biologia, conservador-tècnic del Museu de Zoologia de Barcelona, catedràtic de zoologia a la Universitat de Madrid, on fou director del Departament de Biologia Animal. Actualment ocupa la càtedra de Zoologia de la Universitat de Barcelona, guanyada també per oposició. La seva activitat de recerca s'ha centrat bàsicament en l'estudi dels micromamífers, estudi que inclou treballs sobre la taxonomia d'aquests animals i sobre llur distribució geogràfica i llurs migracions, i també treballs sobre aspectes biològics diversos, com són els aspectes nutricionals, els de bioacumulació de productes tòxics i els relatius a la taxa de reproducció i a la problemàtica de les estratègies reproductores. L'estudi s'estén a l'àmbit geogràfic dels Països Catalans. Col·labora amb el Centre d'ecologia terrestre de Banyuls de la Marenda. Tots aquests estudis de recerca han quedat recollits en unes noranta publicacions en revistes científiques. Ha fet una extensa tasca de divulgació científica. Ha col·laborat en la *Història Natural dels Països Catalans*. Pertany a la Institució Catalana d'Història Natural, del consell directiu de la qual ha format part (1973-1985).

***Llimona i Pagès, Xavier* (Barcelona 1943)**

Membre de la Secció des de 23 d'octubre de 1992.

Botànic. Llicenciat (1965) i doctorat en biologia a la universitat de Barcelona. Fou professor ajudant de botànica a la Facultat de Ciències ja el 1965; passà a professor adjunt

el 1967. Catedràtic de Botànica a la Universitat de Múrcia (1977-1981), on organitzà un Centre d'Estudis Botànics, i des de 1981 a Barcelona, a la Facultat de Biologia. S'ha especialitzat en criptogàmia; començà amb l'estudi de les algues, però se centrà en el dels fongs i dels líquens. Amplià estudis a França, a Alemanya, a Itàlia i a Finlàndia; fou deixeble de dos importants especialistes en la líquenologia del Mediterrani, els professors Clauzade i Werner. S'ha convertit ell mateix en un dels especialistes més destacats en aquest camp de treball. Té actualment unes noranta publicacions en revistes científiques. Ha tingut una intervenció important en el volum de plantes inferiors de la *Història Natural dels Països Catalans*. Ha estat president de la Institució Catalana d'Història Natural i vice-president de la Societat Catalana de Biologia; fou un dels fundadors de la Societat Catalana de Micologia.

***Parés i Farràs, Ramon* (Barcelona 1927)**

Membre de la Secció des de 23 d'octubre de 1992.

Llicenciat en ciències, secció de ciències biològiques (1951) i doctor per la Universitat de Barcelona. Des de 1964, catedràtic de microbiologia a la Facultat de Ciències de la Universitat de Barcelona, el primer d'aquesta denominació a l'estat espanyol. Tingué una activitat docent intensa, en microbiologia general, i en fisiologia i en genètica microbiana. Organitzà un Departament de Microbiologia molt dinàmic i productiu. Del seu treball de recerca destaquen les contribucions al coneixement de la fermentació alcohòlica, dels mecanismes de l'absorció i transmissió de sucre per membrana, de l'excreció de glutamat per soques de *Klebsiella pneumoniae*, i d'altres. En el vessant de les aplicacions tecnològiques ha fet també una tasca important en temes com la problemàtica microbiana en la fabricació del paper i en les indústries de l'alimentació, en la degradació de manufactures, en el desenvolupament d'immunomoduladors d'origen bacterià. Des del final dels anys setanta estudia la pol·lució de les aigües de la franja litoral barcelonina i d'alguns rius de Catalunya. Ha conreat una activitat humanística intensa, que s'ha manifestat a través de cursos sobre història i filosofia de la ciència impartits a la Facultat de Biologia i de publicacions de llibres com *Dionís i Apol·lo* (1977), *Cartes sobre la història de la ciència* (1985) i *La revolució científica* (1987). Ha desenvolupat també una activitat de gestió acadèmica i política: fou degà de la Facultat de Biologia (1973-1977), president de la Societat Catalana de Biologia (1973-1975), director general d'Universitats de la Generalitat de Catalunya (1985); és membre del Consell Social de la Llengua Catalana de la Generalitat i de la Comissió per a l'Estímul de la Cultura Científica del Departament de Cultura de la Generalitat. És doctor *honoris causa* per la Universitat de Nancy (1989); ha rebut la medalla Narcís Monturiol de la Generalitat de Catalunya (1986). És membre de l'Acadèmia de Farmàcia de Barcelona (des de 1962) i de l'Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona (de de 1988) que l'ha elegit president el 1995.

***Bertranpetit i Busquets, Jaume* (Camprodon 1952)**

Membre de la Secció des de 6 de juny de 1994.

Antropòleg. Llicenciat (1974) i doctor (1981) en ciències naturals per la Universitat de Barcelona. Professor ajudant (1974-1976), professor adjunt (1976-1982), professor titular d'Antropologia (1982-1988) i catedràtic d'Antropologia (des de 1988) al Departament de Biologia Animal de Barcelona. Ha realitzat estades per a perfeccionament o per establir col·laboracions científiques a la Universitat Nacional Autònoma de Mèxic i a la Stanford University, a Califòrnia. Ha participat en la preparació del projecte internacional *Human*

Diversity Project (1992 i 1993); és membre del Comitè Regional per a Europa d'aquest projecte. Els seus temes de recerca han estat estudis antropològics de la població de l'illa de Formentera i d'altres comunitats petites o aïllades, l'estudi genètic, antropològic i social de transtorns psiquiàtrics, la genètica i la història de les poblacions, en particular les poblacions dels Pirineus i l'origen dels bascs. És autor de més de vuitanta articles de recerca publicats en revistes científiques. Ha col·laborat en diverses obres multi-autor, com *Las razas humanas* (Gallach, 1985), *Prospecting Human Ecology* (Madrid, 1987), *Història Natural dels Països Catalans* (vols. 13 i 15, Barcelona, 1987 i 1988), i altres. És membre de l'European Anthropological Association (fou de la junta en 1992 i 1993), de la Societat Catalana de Biologia, de la Institució Catalana d'Història Natural; és membre de la junta de la Institució Catalana d'Antropologia.

Garcia i Sevilla, Jesús Antoni (Palma de Mallorca 1946)

Membre de la Secció des de 6 de juny de 1994.

Neurofarmacòleg. Llicenciat en Medicina i Cirurgia a la Universitat de València (1970), doctor a la Universitat Autònoma de Barcelona (1973). Títol de Farmacòleg (1975) de l'Escola de Farmacologia de la Universitat de Barcelona. Inicià la seva tasca docent a la Universitat de València, amplià estudis a l'Istituto di Ricerche Farmacologiche 'Mario Negri', de Milà, a l'Institut Farmacològic de la Universitat de Göteborg i a la Medical School de la Universitat de Michigan. A la Universitat Autònoma de Barcelona fou professor adjunt fins el 1976, a la Universitat del País Basc professor agregat fins el 1983 i després catedràtic de farmacologia. Des de 1989 és catedràtic de farmacologia a la Universitat de les Illes Balears. Ha fet extens treball de recerca en neuropsicofarmacologia, sobre receptors sinàptics, receptors d'imidazolines, i sobre les bases bioquímiques i funcionals de la depressió endògena. Ha publicat uns cent-vint treballs de recerca. Pertany a diverses societats científiques i professionals; fou secretari de l'Associació de Farmacologia de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i Balears (1973-1975), vocal de la junta de la Sociedad Española de Toxicomanías (1991-1993), president de la Societat Espanyola de Farmacologia (1991-1995). Ha rebut el premi "Montserrat Montero" d'investigació en toxicomanies, de la Fundació CITRAN (1988), i el premi d'investigació "Esteve i Subirana" de la Fundació Esteve (1989).

González i Sastre, Francesc (Barcelona 1939)

Membre de la Secció des de 6 de juny de 1994.

Bioquímic. Llicenciat (1962) i doctor (1972) en Medicina i Cirurgia a la Universitat de Barcelona. Té els títols d'especialista en anàlisis clíniques i en bioquímica clínica. Dirigí el Laboratori d'anàlisis clíniques, servei de neurologia, del Gran Hospital de la Beneficencia del Estado, Madrid (1964-1966). Realitzà ampliació d'estudis a la Harvard Medical School (1966-1968) i al McLean Hospital, Massachussets Hospital, Boston (1969-1970). Fou el director del Servei de Bioquímica de l'Hospital de la Santa Creu i de Sant Pau (el 1981), professor agregat del departament de bioquímica de la Universitat Autònoma de 1972 a 1983, catedràtic des de 1983 i director del departament, des de 1991 de la Unitat de Bioquímica d'aquesta universitat. Ha realitzat un intens treball de recerca en temes com els següents: la mielina i les malalties desmielinitzants, els criteris bioquímics de maduració del sistema nerviós central, les malalties lisosomials, els efectes de la subnutrició durant gestació i lactància sobre el sistema nerviós central, el mecanisme d'acció de la toxina tetànica. Té un centenar de publicacions sobre aquests temes. Ha estat degà de la seva

Facultat de Medicina (1978-1984), membre de diverses comissions tècniques de la Generalitat de Catalunya i de l'Ajuntament de Barcelona, membre de la European Society for Neurochemistry i d'altres societats científiques, membre de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i Balears i de la Societat Catalana d'Educació Mèdica.

***Guerrero i Moreno, Ricard* (Madrid 1943)**

Membre de la Secció des de 6 de juny de 1994.

Microbiòleg. Llicenciat (1965) i doctor (1970) en ciències biològiques a la Universitat de Barcelona. Alumne col·laborador, professor ajudant i becari d'investigació al Departament de Microbiologia d'aquesta universitat, passà com a professor adjunt a la Universitat Autònoma el 1971. Amplià estudis a la Universitat de Califòrnia (Davis), amb el prof. Ingraham (1972-1973). El 1974 és professor agregat de Microbiologia a la Universitat Autònoma, on accedeix a càtedra el 1981; fa de director del departament de Microbiologia de 1974 a 1986, del Departament de Genètica i Microbiologia de 1986 a 1988. Retornat a la Universitat de Barcelona, des de 1988 hi és catedràtic de Microbiologia. És autor de nombrosíssims treballs (articles científics i capítols de llibres) sobre genètica, fisiologia i ecologia microbianes; és també autor o co-autor de diverses obres de caràcter didàctic o de divulgació. Col·laborà en la redacció de la *Història Natural dels Països Catalans* i en la de *Biosfera*. Forma part del comitè editorial d'algunes revistes científiques. És actualment el president de la Societat Catalana de Biologia. És membre de la Comissió per a l'Estímul de la Cultura Científica del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya. Ha participat en diversos dels Congressos de Metges i Biòlegs en Llengua Catalana i ha estat designat president del 15è d'aquests congressos, que se celebrarà a Lleida el 1996. Ha participat com a ponent o conferenciant en diverses edicions de la Universitat Catalana d'Estiu.

***Lleonart i Aliberas, Jordi* (Barcelona 1948)**

Membre de la Secció des de 6 de juny de 1994.

Llicenciat (1970) i doctor (1979) en Ciències Biològiques a la Universitat de Barcelona. Fou becari (1974) i col·laborador científic (1985) i és investigador científic (des de 1988), tot a l'Institut de Ciències del Mar (abans Institut d'Investigacions Pesqueres) del CSIC, a Barcelona. Hi ha realitzat treballs de recerca en àmbits com l'anàlisi de dades i l'estadística aplicada a l'ecologia, en particular en l'ambient marí, com la descripció i el seguiment de les pesqueries artesanals, com la dinàmica de poblacions, mitjançant models matemàtics aplicats a la simulació, l'avaluació i la gestió de les pesqueries. És autor d'una cinquantena de publicacions científiques i de comunicacions a congressos, i d'un nombre d'articles de divulgació científica. Té una activitat docent regular com a professor d'un curs de doctorat del Departament d'Ecologia de la Universitat de Barcelona, i un altre del de Ciències del Mar a la Universitat Politècnica de Catalunya. Ha tingut una intensa activitat en la terminologia científica catalana: fou membre de la Comissió Coordinadora Lexicogràfica de Ciències (1977-1982); a partir de 1984 ha treballat sobre lexicografia popular relativa al nom dels animals. És col·laborador i assessor del TERMCAT i de la Fundació Enciclopèdia Catalana (1986-1989); col·laborà en la *Història Natural dels Països Catalans*. Ha estat co-autor dels llibres: *La pesca a Catalunya el 1722 segons un manuscrit de Joan Salvador i Riera* (1987) i *Nomenclatura oficial catalana d'espècies pesqueres d'interès comercial* (1992).

Sans i Sabrafen, Jordi (Barcelona 1933)

Membre de la Secció des de 6 de juny de 1994.

Llicenciat (1957) i doctor (1969) en Medicina i Cirurgia. Especialista en medicina interna (1964), en hematologia (1969) i en oncologia (1982). Metge de l'Hospital clínic i provincial de Barcelona (1957-1968). Amplià estudis a l'Hospital de Saint Louis, París, a la Càtedra de Malalties du Sang, i en visites a la Clínica Mayo, de Rochester (Minnesota) i al Hammersmith Hospital, de Londres. Començà una carrera docent acadèmica: fou professor adjunt de Patologia i Clínica Mèdiques fins el 1973 i secretari de l'Escola Professional d'Hematologia "Farreras Valenti" a la Universitat de Barcelona, però la deixà quan esdevingué cap del servei d'Hematologia i Oncologia clíniques de l'Hospital de la Creu Roja de Barcelona (1973), servei que en 1981 es transformà en una Unitat d'Hematologia i Oncologia de la qual segueix essent el director en l'actualitat. Des d'aquesta unitat ha actuat de professor associat de la Facultat de Medicina de Barcelona (1976). Entre 1978 i 1980 fou també cap del servei del mateix nom a la Residència Sanitària de Badalona; des de 1991 ho és als hospitals de l'Aliança de Barcelona. És autor de més de dos-cents articles de recerca i co-autor dels llibres: *Manual de quimioteràpia antineoplàstica* (1976) i *Hematologia clínica* (tres edicions, de 1982, 1988 i 1994). És co-autor o col·laborador, amb capítols aïllats, de nombrosos tractats de l'especialitat. És membre de la Reial Acadèmia de Medicina de Catalunya (des de 1988), de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i Balears (des de 1957) i de diverses societats mèdiques i científiques estatals o estrangeres, d'una de les quals, la Societat Catalana d'Hematologia i Hemoteràpia, fou president (1975-1979).

C-2 MEMBRES QUE INGRESSEN DIRECTAMENT A LA SECCIÓ DE CIÈNCIES I TECNOLOGIA**Casal i Fàbrega, Joaquim** (Palau-Sacosta 1948)

Membre de la Secció des de 3 de novembre de 1989.

Enginyer industrial i doctor enginyer industrial (especialitat química), a Barcelona (1982). Catedràtic del Departament d'Enginyeria Química a la Universitat Politècnica de Catalunya (des de 1988). Ultra la docència en assignatures de primer, segon i tercer cicle, ha organitzat i ha impartit nombrosos cursos de postgrau. Ha estat professor de la Universitat Catalana d'Estiu. Ha organitzat diversos congressos, entre ells dos dels European Meetings on Chemical Industry and Environment (el primer a Barcelona-Girona, 1993 i el segon a L'Alguer, 1996). Ha efectuat recerca en el camp de la fluidització i dels sistemes fluid-partícula. És autor d'un llibre de títol *Contribució a l'estudi de la fluidització homogènia* (publicat per l'I.E.C. als Arxius de la Secció de Ciències, núm. 77, 1984), i d'un centenar de publicacions científiques. Guanyà el Premi Rafael Campalans de l'I.E.C. (1983) i el Premi Divulga del Museu de la Ciència (1984). Des de 1985 ha ampliat les seves activitats a l'anàlisi del risc a la indústria; és un dels introductors d'aquesta matèria d'estudi i recerca a l'estat espanyol. Actualment és director del Centre d'Estudis del Risc Tecnològic (CERTEC) creat per conveni entre l'I.E.C. i la Universitat Politècnica de Catalunya.

Jou i Mirabent, David (Sitges 1953)

Membre de la Secció des de 3 de novembre de 1989.

Llicenciat en ciències físiques i doctorat (1978) a la Universitat Autònoma de Barcelona. Catedràtic de Física de la Matèria Condensada d'aquesta universitat des de 1988. Ha publicat un centenar de treballs de recerca sobre termodinàmica de processos irreversibles i mecànica estadística fora de l'equilibri. Ha estat membre del consell editorial d'algunes revistes de difusió internacional. Ha publicat, entre d'altres, els llibres *Introducció a la termodinàmica de Processos Biològics* (Monografies de la Secció de Ciències de l'IEC, núm 2, 1985), una versió ampliada del qual (amb J. E. Llebot) ha estat publicada en castellà, francès i anglès; *Física para las ciencias de la vida* (1986); *Mecànica Estadística i Biologia Molecular* (1988), i *Extended Irreversible Thermodynamics* (amb J. Casas-Vàquez i G. Lebon (1993). Per la seva obra científica obtingué el Premi Eduard Fontserè de l'IEC (1983), el del Rey Juan Carlos I (1986), la medalla Narcís Monturiol de la Generalitat de Catalunya (1991) i el premi d'investigació "Ciutat de Barcelona" de l'Ajuntament d'aquesta ciutat (1993). Com a divulgador científic és col·laborador habitual del suplement científic de La Vanguardia; ha obtingut el Premi Divulga (1981) del Museu de la Ciència de Barcelona. Ha publicat deu llibres de poesia, entre els quals *Mirall de vellut negre* (1981), *Arbre* (1983), la trilogia *Tapís* (1982), *Teoria* (1987), *Urpes de fumera* (1992) i *El color de la ciència* (1993); ha rebut diversos premis literaris.

Margarit i Consarnau, Joan (Sanauja 1938)

Membre de la Secció des de 3 de novembre de 1989. Per decisió del Ple de l'IEC del dia 7 de juny de 1993 passà a membre supernumerari.

Estudià arquitectura a l'Escola d'Arquitectura de Barcelona (1964) i s'hi doctorà l'any 1968. Catedràtic de Càlcul d'Estructures d'aquesta Escola des de 1968. Ha estat director del Laboratori de Barcelona de l'Institut Nacional del Control de Qualitat a l'Edificació (1972-1978) i membre del Consell Científic i Tecnològic de la Generalitat de Catalunya (1981-1992). En el camp de l'activitat professional ha dirigit diverses obres, entre les quals destaquen el reforç del monument a Colom (1983-1984), i la restauració del Palau Güell de Barcelona (1984); i ha projectat obres com les de l'estadi olímpic, com les de restauració de l'edifici central de l'Hospital de la Santa Creu i de Sant Pau i de l'Edifici del Rellojge (l'antiga Escola d'Enginyers Industrials, a can Batlló), i com les de part de l'anella olímpica de Montjuic. Ha estat guardonat amb diversos premis per les seves realitzacions professionals. És autor de nombroses publicacions, entre elles *Analysis, Design, and Construction of Braced Domes* (amb col·laboracions d'altres especialistes), *Versió resumida de la normativa bàsica del formigó*, i altres. Té una sostinguda activitat poètica: després de publicar quatre llibres de poesia castellana, en 1981 passà a conrear la poesia en català; és un poeta fecund, de llenguatge sobri, que ha rebut el Premi de la Crítica 1981, el Premi Miquel de Palol 1983, i altres.

Alegret i Sanromà, Salvador (Barcelona 1947)

Membre de la Secció des de 17 de setembre de 1990.

Químic. Llicenciat a la universitat de Barcelona (1971), doctorat a la Universitat Autònoma de Barcelona (1978). Amplià estudis a la Reial Escola Tècnica Superior (KTH) d'Estocolm i a la State University of New York, a Buffalo. És catedràtic de química analítica a la Universitat Autònoma des de 1991. Des de 1994 és Secretari General de la Universitat. L'any 1985 constituí un grup de recerca (sota els auspicis de l'I.E.C.) sobre sensors químics i biosensors que fou el nucli d'una agrupació interuniversitària de recerca i posteriorment de la *Xarxa BioSens* d'abast estatal, patrocinada per la CICYT, de la qual és el coordinador. En aquest camp ha desenvolupat diversos transductors electroquímics (potenciomètrics i

amperomètrics i dispositius electrònics sensibles químicament (*ion-sensitive field-effect transistors*, ISFET) que han donat lloc a diversos biosensors implementats en instrumentació analítica automatitzada. Ha publicat nombrosos articles científics i ha registrat diverses patents, algunes de les quals han trobat aplicació. Membre (des de 1969) de la Societat Catalana de Ciències Físiques, Químiques i Matemàtiques, ha format part de la seva junta directiva i n'ha estat el director de publicacions. Fou redactor i assessor de química de la Gran Enciclopèdia Catalana (1970-1972), membre de la Comissió Coordinadora Lexicogràfica de Ciències (1978-1982). Membre de l'equip rector de la Universitat Catalana d'Estiu des de 1988, actualment n'és vice-president. Fou secretari-redactor de la Secció de Ciències de l'I.E.C. (1982-1990). Ha publicat un *Diccionari de l'Utiltatge Químic* (Arxius de la Secció de Ciències, núm 57, 1977), que havia rebut el Premi Marià Aguiló de l'I.E.C. el 1975; ha estat l'editor del llibre *Developments in Solvent Extraction* (Ellis Horwood, 1988), i co-editor amb E. Casassas del *Compendi de nomenclatura de química analítica* (1987), versió catalana de les normes de la I.U.P.A.C., i dels quatre volums: *Plasmes i focs* (1991), *Gasos i atmosferes* (1992), *Terra i sòl* (1993) i *Líquids i biofluids* (1994), dins de les Monografies de les Seccions de Ciències de l'Institut.

Amat i Girbau, Josep (Barcelona 1940)

Membre de la Secció des de 17 de setembre de 1990.

Enginyer industrial (1967) i doctor-enginyer (1977) a l'Escola d'Enginyers Industrials de Barcelona. Des de 1967 fou professor d'electrònica en aquesta escola, des de 1977 a la Facultat d'Informàtica de la Universitat Politècnica, on actualment és catedràtic de Tecnologia de Computadors (des de 1980) i director del Departament d'Enginyeria de Sistemes, Automàtica i Informàtica Industrial (des de 1988). Ha desenvolupat una activitat docent intensa, amb cursos, seminaris i conferències a diverses organitzacions tècniques i científiques, entre elles la Societat Catalana de Tecnologia, de la junta directiva de la qual és membre. Ha fet tasca de recerca i de desenvolupament, primer al Laboratori d'Automàtica (després anomenat Institut de Cibernètica) de la UPC, com a cap de l'equip de tècniques analògiques i digitals (1971-1982), després al Departament de Tecnologia de Computadors de la Facultat, on treballa en el camp de la robòtica industrial, especialment en la línia de visió per ordinador. Ha publicat nombrosos articles de recerca sobre aquests temes, en revistes i en llibres col·lectius, i és autor d'un nombre de patents. Participa en programes de recerca internacionals per al desenvolupament de pre-processadors per a la integració d'informació multisensorial. Ha merescut diversos premis i guardons, entre ells la medalla Narcís Monturiol de la Generalitat de Catalunya. És Premi d'Investigació 1995 de la Fundació Catalana per a la Recerca.

Girbau i Badó, Joan (Barcelona 1942)

Membre de la Secció des de 17 de setembre de 1990.

Llicenciat en ciències matemàtiques (1964) i doctorat (1971) a la Universitat de Barcelona. Amplià estudis i realitzà els primers treballs de recerca a París, amb el professor A. Lichnerowicz (1970). Entre 1964 i 1970 ocupà algunes places docents al Departament de Geometria i Topologia de Barcelona; el 1972 passà com a professor agregat a la Universitat Autònoma de Barcelona; el 1976 hi guanyà una plaça de catedràtic. La major part dels seus treballs de recerca han abordat temes de l'àrea de Geometria Diferencial (a ell li agrada concretar que són temes inclosos en els números 53, 57 i 32 de la classificació vigent de l'American Mathematical Society). A més dels treballs de recerca (publicats en revistes estrangeres de difusió internacional) és col·laborador habitual de les revistes de recensions

Mathematical Reviews i *Zentralblatt für Mathematik*. Ha estat president de la Societat Catalana de Matemàtiques, filial de l'I.E.C., del 1986 al 1990.

Santanach i Prat, Pere (Badalona 1946)

Membre de la Secció des de 17 de setembre de 1990.

Llicenciat en geologia (1969) i doctorat (1972) a la Universitat de Barcelona. És catedràtic de Geodinàmica d'aquesta universitat des de 1985. Ha estat degà de la Facultat de Geologia i vice-rector de la Universitat. Actualment és gestor del "Programa Nacional de Recursos Geològics". La seva tasca de recerca s'ha centrat en el camp de la geologia estructural i s'ha localitzat majoritàriament als Pirineus, a la Serralada Ibèrica, a la Serralada Costanera catalana i a les Illes Balears. És membre dels comitès editorials de les revistes "*Acta geològica hispànica*", "*Revista d'investigacions geològiques*", "*Geodinàmica Acta*" (antigament anomenada *Revue de Géologie dynamique et de géographie physique*). Ha publicat un gran nombre d'articles científics en revistes especialitzades i alguns llibres, entre els quals *Estudi tectònic del paleozoic inferior del Pirineu entre la Cerdanya i el riu Ter*, i contribucions a la *Història Natural dels Països Catalans*.

Serra i Mestres, Francesc (Sabadell 1940)

Membre de la Secció des de 17 de setembre de 1990.

Llicenciat en ciències químiques a la Universitat de Barcelona (1964), doctor de 3ème cycle per la Universitat de Tolosa de Llenguadoc (1967) i també doctor en ciències físiques per la Universitat de Barcelona (1971). Ha realitzat tasques de recerca i desenvolupament en els camps de la televisió i de l'electromedicina a diverses indústries electròniques (INTER S.A., EYSSA i altres). La seva investigació científica se centra en els camps de la física de semiconductors i dels dispositius electrònics, i ha donat lloc a més de cent articles científics publicats. La seva tasca docent en matèries com electricitat i magnetisme, electrònica de circuits i microelèctronica, s'ha desenvolupat a l'Escola d'Enginyers Industrials de Barcelona, a la Facultat de Física de la Universitat de Barcelona i a la Facultat de Ciències de la Universitat Autònoma de Barcelona, on és catedràtic d'Electrònica des de 1981. Des de 1987 és a més director del Centre Nacional de Microelèctronica. És membre de l'Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona, des de 1992. Ha estat guardonat amb la medalla Narcís Monturiol de la Generalitat de Catalunya.

Agulló i Batlle, Joaquim (Barcelona 1943)

Membre de la Secció des de 23 d'octubre de 1992.

Enginyer industrial de l'Escola de Barcelona, obtingué el títol de doctor el 1975. El 1970 fou contractat per l'Escola d'Enginyers com a catedràtic interí de Mecànica; el 1977 esdevingué catedràtic numerari. Actualment és director del Departament d'Enginyeria mecànica de la Universitat Politècnica de Catalunya. Creà (1968) el Laboratori de Mecànica i Vibracions de l'Escola, més recentment ha estat el responsable de la creació del Laboratori de Fabricació Flexible de la Universitat Politècnica, promogut per la Generalitat de Catalunya. Ha tingut i té una àmplia activitat de recerca centrada essencialment en àrees de

la mecànica, l'enginyeria mecànica, la vibroacústica i l'acústica musical, la qual s'ha traduït en la publicació de més de seixanta comunicacions científiques. La línia de recerca en acústica musical és dirigida a la modelització matemàtica d'instruments de vent, en particular els de la cobla: al flabiol, el tible i la tenora, i a l'optimització de llur disseny. És membre de diverses societats acadèmiques i professionals: fou membre de la junta de la Secció d'Enginyeria de la Societat Catalana de Ciències Físiques, Químiques i Matemàtiques, actualment és membre de la Societat Catalana de Tecnologia. És membre de l'Acoustical Society of America. Pertany a l'Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona.

***Pagès i Fita, Jaume* (Girona 1946)**

Membre de la Secció des de 23 d'octubre de 1992.

Mestre de minyons i enginyer industrial. Doctor-enginyer (1975) per l'Escola d'Enginyers Industrials de Barcelona. Amplià estudis d'automàtica i d'informàtica en diverses estades que feu a la Universitat Paul Sabatier de Tolosa de Llenguadoc. Ha estat professor de la Universitat Politècnica de Catalunya des de 1971, amb una intensa activitat docent en matemàtiques, regulació automàtica, informàtica bàsica, càlcul analògic i híbrid, enginyeria de sistemes. Actualment és catedràtic en l'àrea d'enginyeria de sistemes, integrat a la Facultat d'Informàtica. Ha desenvolupat una activa recerca en el camp del filtratge de senyals, lineals i no lineals; des de 1984 el seu treball es relaciona amb el control i planificació de missions interplanetàries, especialment missions de visita a asteroides, que realitza en col·laboració amb el Centre Europeu d'Operacions Espacials i amb el Centre Nacional Francès d'Estudis Espacials a Tolosa de Llenguadoc. Ha dut a terme notable activitat de gestió universitària: des de 1986 ha estat vice-rector d'ordenació acadèmica de la Universitat Politècnica; des de 1994 n'és el rector. De 1976 a 1979 fou secretari de la Secció d'Enginyeria de la Societat Catalana de Ciències Físiques, Químiques i Matemàtiques; actualment és membre de la Societat Catalana de Tecnologia, i d'altres associacions acadèmiques i professionals.

***Solà i Ferrando, Carles* (Xàtiva 1945)**

Membre de la Secció des de 23 d'octubre de 1992.

Biotecnòleg. Llicenciat i doctor en ciències químiques a la Universitat de València. Començà com a professor de Química Tècnica a aquesta universitat fins el 1977, any en què s'incorporà a la Universitat Autònoma de Barcelona com a catedràtic de la mateixa denominació, després aquesta canvià a la d'Enginyeria Química. Muntà i posà en marxa un Departament d'enginyeria química, molt actiu tant en la docència com en la recerca, que té un fort ressò internacional i desenvolupa projectes en cooperació amb diferents països. Ha tingut diverses activitats de gestió universitària i actualment (des de 1994) és el rector de la Universitat Autònoma. La seva recerca ha estat emmarcada gairebé exclusivament en el camp de l'enginyeria bioquímica o la biotecnologia. El grup de recerca que dirigeix és prou potent per a conrear línies de treball múltiples, que cobreixen l'enginyeria de fermentacions i d'altres reaccions enzimàtiques, el disseny de bioreactors amb cèl·lules immobilitzades, la biotecnologia ambiental i el control de processos biotecnològics. Ha publicat més d'un centenar de treballs de recerca en aquests camps. Pertany a diverses societats científiques. Col·laborà amb la Secció de Química de la Societat Catalana de Ciències, de la qual fou president (1981-1985). Fou membre del grup promotor de les primeres trobades sobre recerca experimental en física i química realitzades en el marc de la Universitat Catalana d'Estiu.

D. MEMBRES CORRESPONENTS**D-1 MEMBRES CORRESPONENTS DE L'ANTIGA SECCIÓ DE CIÈNCIES*****Bolland, Gerard***

Nomenat membre corresponent el 1916, causà baixa el 1922.

Croce, Benedetto

Nomenat membre corresponent el 1916, causà baixa el 1952.

Höfding, Harold

Nomenat membre corresponent el 1916, causà baixa el 1921.

Navàs, Longí

Nomenat membre corresponent el 1916, causà baixa el 1938.

Toda, Eduard

Nomenat membre corresponent el 1916, causà baixa el 1941.

Painlevé, Paul

Nomenat membre corresponent el 1917, causà baixa el 1933.

Poincaré, Lucien

Nomenat membre corresponent el 1917, causà baixa el 1920.

Fallot, Paul

Nomenat membre corresponent el 1946, causà baixa el 1960.

Marcet i Poal, Adeodat

Nomenat membre corresponent el 1946, causà baixa el 1964.

Xiberta i Roqueta, Bartomeu F.

Nomenat membre corresponent el 1946, causà baixa el 1967.

Duran i Reynals, Francesc

Nomenat membre corresponent el 1947, causà baixa el 1958.

Maire, René

Nomenat membre corresponent el 1947, causà baixa el 1949.

Soula, Camil

Nomenat membre corresponent el 1947, causà baixa el 1963.

Trueta i Raspall, Josep

Fou membre corresponent de la Secció des de 1949 fins que en fou nomenat membre numerari el 1972.

Braun-Blanquet, Josias

Nomenat membre corresponent el 1950, causà baixa el 1980.

Duran i Jordà, Frederic

Fou nomenat membre corresponent el 1950, causà baixa el 1957.

Moneva Puyol, Juan

Nomenat membre corresponent el 1950, causà baixa el 1957.

Pi i Sunyer, Santiago

Nomenat membre corresponent el 1957, causà baixa el 1981.

Canals, Esteve

Nomenat membre corresponent el 1958, causà baixa el 1971.

Stegmüller, Friedrich

Nomenat membre corresponent de la Secció de Ciències el 1961; el 1968 passà a dependre de la nova Secció de Filosofia i Ciències Socials.

Susplugas, Joan

Membre corresponent de la Secció des de 1961 fins a 1978.

Deffontaines, Pierre

Nomenat membre corresponent el 1964, passà el 1968 a ésser corresponent de la Secció de Filosofia i Ciències Socials.

Hernando Ortega, Teófilo

Nomenat membre corresponent el 1968, causà baixa el 1976.

Trias i Pujol, Antoni

Nomenat membre corresponent el 1970, causà baixa aquell mateix any.

D-2 MEMBRES CORRESPONENS DE LA SECCIÓ DE CIÈNCIES BIOLÒGIQUES

Cuatrecasas i Arumí, Josep (Camprodon 1903)

Fou nomenat membre corresponent de la Secció (de Ciències) el 1954.

Botànic; llicenciat en farmàcia a la universitat de Barcelona, de la qual fou professor de botànica (1924-1930); doctorat a Madrid (1928). Amplià estudis a la universitat de Ginebra i a l'Institut botànic de Berlín-Dahlem. Del 1931 al 1939 fou catedràtic de botànica descriptiva a la facultat de farmàcia de la universitat de Madrid, i des de 1935, director del jardí botànic de Madrid. S'exilià el 1939, fou professor de l'Institut Botànic de Bogotà i, a Cali, cap de la Comisión Botánica del Valle del Cauca i director de l'Escuela Superior de Agricultura Tropical. Des de 1947 resideix als Estats Units; ha estat conservador del Field Museum of Natural History de Chicago i adscrit al Departament de Botànica de la Smithsonian Institution. És una autoritat eminent en botànica tropical.

Oriol i Anguera, Antoni (Linyola 1906)

Fou nomenat membre corresponent de la Secció (de Ciències) el 1966.

Metge; llicenciat en Medicina a Barcelona (1925) Fou professor adjunt de fisiopatologia a la Universitat Autònoma de Barcelona (1933-1939). Exiliat des de 1939, primer fou professor a Mendoza (Argentina), i després catedràtic de fisiologia general a l'escola de medicina rural de l'Institut Politécnico Nacional de Mèxic. Ha mantingut contactes permanents amb l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i de Balears.

Alberch, Pere (Barcelona 1954)

Fou nomenat membre corresponent de la Secció el 21 de novembre de 1994.

Estudis de biologia i ecologia a la Universitat de Kansas (1976), doctorat a la de Califòrnia, Berkeley (1980). Fou curador del museu de zoologia de vertebrats d'aquesta darrera universitat (1976-1977), curador de la secció d'herpetologia al museu de zoologia comparada d'Harvard University, on fou professor associat (1980-1989). És actualment professor d'investigació del CSIC, director del Museo Nacional de Ciencias Naturales, de Madrid, president de la Xarxa de Museus d'Història Natural de la U.E. (des de 1992) i membre del Comitè d'Experts per a la Identificació Taxonòmica (ETI) d'Amsterdam (des de 1992). Ha estat professor visitant a la Universitat d'Oxford (1994) i becari de la Fundació Guggenheim (1986-87). És autor de nombrosos treballs de recerca i de contribucions en llibres multi-autor.

Halfpter, Gonzalo (Ciutat de Mèxic, 1932)

Fou nomenat membre corresponent de la Secció el 6 de juny de 1994.

Llicenciat en Biologia (1961) i doctor en ciències (1966) per l'Escuela Nacional de Ciencias Biológicas de l'Institut Politécnico Nacional, de Mèxic, on ha fet tota la seva carrera acadèmica. Hi ha estat catedràtic i cap dels departaments de Biologia i de Zoologia,

director d'investigació de l'Institut, director de l'escola de graduats. Des de 1988 és professor emèrit; en aquesta data fou seleccionat com a "Titular de Càtedra Patrimonial de Excelència" i fou distingit com a "Investigador Nacional" (amb el màxim nivell). Fundador i director general de l'Institut de Ecologia, director del museu d'història natural de Ciutat de Mèxic. Especialitzat en diversos camps de la zoologia, com la entomologia, i en ecologia, ha participat en diferents programes de recerca internacionals, ha publicat més de dos-cents treballs científics i alguns llibres, ha rebut premis diversos i el doctorat *honoris causa* per la Universitat de París (1984).

***Massagué i Solé, Joan* (Barcelona 1953)**

Fou nomenat membre corresponent de la Secció el dia 6 de juny de 1994.

Bioquímic. Llicenciat (1975) i doctor (1978) a la Facultat de Farmàcia de la Universitat de Barcelona. Amplià estudis a la Brown University, Providence, Rhode Island. Fou professor associat a la Massachusetts Medical School, de Worcester, fins el 1989; passà al Memorial Sloan-Kettering Institute Cancer Center com a director de programa (1989) i a la Graduate School of Medical Sciences de la Cornell University com a professor i co-director. Des de 1990 és investigador al Howard Hughes Institute d'aquesta universitat. Ha desenvolupat una intensa activitat de recerca que s'ha traduït en la publicació de més de 130 articles científics. Pertany al Comitè executiu del Sloan-Kettering Institute. Rebé el Premi Leandre Cervera de l'I.E.C. el 1979, el Premi Juan Carlos I d'Investigació el 1993; aquest mateix any obtingué una C. H. Li Memorial Lecturership a la Universitat de Califòrnia, Berkeley.

***Pellicer, Angel* (Tarragona, 1948)**

Fou nomenat membre corresponent de la Secció el 22 de maig de 1995.

Llicenciat (València, 1971) i doctor (Madrid, 1976) en Medicina. Amplià estudis (1976-1980) a l'Institut de Recerca del Càncer de la Facultat de Medicina de la Universitat de Columbia (Nova York). Des de 1980 és professor de Patologia a la Facultat de Medicina de la Universitat de Nova York, catedràtic des de 1991. Ha fet recerca sobre els mecanismes moleculars de l'oncogènesi i sobre la regulació de la proliferació i diferenciació cel·lulars, i ha publicat cap a un centenar d'articles originals sobre aquests temes. És membre de la International Academy of Oncology; membre corresponent de l'Acadèmia de Medicina de València; editor associat de la revista *Cancer Research*. Ha rebut diversos premis (premi Duran Reynals 1984, Premi de la Leukemia Society of America 1986, Premi de l'Asociación Española contra el Càncer 1988, i altres).

D-3 MEMBRES CORRESPONENTS DE LA SECCIÓ DE CIÈNCIES I TECNOLOGIA

***Santaló i Sors, Lluís Antoni* (Girona 1911)**

Fou nomenat membre corresponent de la Secció el 21 de desembre de 1977.

Matemàtic. Doctorat en ciències exactes a Madrid (1936), amplià estudis a Hamburg (amb el Prof. Blaschke), a Chicago, a Princeton i a París. Membre de diverses acadèmies

d'Europa i Amèrica, ha estat professor a les universitats de Rosario (1939-1947), de La Plata (1948-1955) i de Buenos Aires (1956-1977); des de 1977 és professor emèrit. Ha estat professor invitat a la Universitat de Chicago, amb suport de la Fundació Guggenheim (1948). Innovador de l'ensenyament, ha publicat un llibre de gran impacte internacional: *La educació matemàtica, hoy* (1975) i ha estat president del Comitè interamericà per a l'educació matemàtica. Investigador destacat en el camp de la geometria integral i de la probabilitat geomètrica; desenvolupà també la geometria estocàstica i l'estereologia en el terreny de la matemàtica aplicada. És autor d'un centenar de treballs científics i de quatre llibres de text. És doctor *honoris causa* per la Universitat Politècnica de Catalunya (1977) i per la Universitat Autònoma de Barcelona (1986); ha rebut el premi "Príncep de Asturias" per a la investigació (1983).

Sobolev, Borís Pavlòvitx (Borisoglebsk, Rússia 1936)

Fou nomenat membre corresponent de la Secció el 17 de maig de 1992.

Llicenciat en química inorgànica a la Universitat Lomonòsov de Moscou (1958), doctorat en ciències geològiques i mineralògiques a l'Acadèmia de Ciències de l'URSS, a Moscou. Treballà primer al Ministeri de Geologia de l'URSS (1962-1964); posteriorment, a l'Institut de Cristal·lografia de Moscou, pertanyent a l'Acadèmia de Ciències, on ha fet i està fent un intens treball de recerca sobre temes de química inorgànica, geoquímica, caracterització de materials i creixement de cristalls per mètodes de fusió i hidrotermals, centrat darrerament en la química dels fluorurs complexos no estequiomètrics dels metalls de transició i llurs aplicacions, fruit del qual són més de tres-cents articles científics i el llibre: *Multicomponent crystals based on heavy metal fluorides for radiation detectors* (Arxius de les Seccions de Ciències, núm. 110, 1994). És membre dels Consells Científics de l'Institut de Cristal·lografia i de la Facultat de Química de la Universitat de Moscou.

Vershinin, Yurii Nikolaïevitx (Novosibirsk, Sibèria, 1932)

Fou nomenat membre corresponent de la Secció el 17 de maig de 1992.

Llicenciat en tecnologia química i electrònica a la Universitat de Novosibirsk (1953). Treballà inicialment a l'Institut d'Investigacions Científiques sobre Energètica, a Novosibirsk (1962-1969) on fou, successivament, director del Laboratori de Formigons Electrotècnics, director del Departament d'Electrofísica i Sots-director científic. Passà a l'Institut de l'Energia de l'Acadèmia de Ciències russa, a Moscou (1979-1985). Des del 1985 és vice-president de la Divisió de l'Ural d'aquesta Acadèmia, i hi dirigeix l'Institut d'Electrofísica. Des de 1992 és, a més, director gerent de l'empresa Gran Ural de transferència de tecnologia. Entre altres temes ha investigat la influència dels camps elèctrics de baixa freqüència en el procés de cristal·lització de solucions saturades, la creació de nous materials de construcció amb propietats pre-assignades, i l'ús de la superconductivitat en l'electroenergètica. Rebé el Premi Estatal d'Investigació de l'URSS. És autor de nombroses publicacions científiques i tècniques.

Lloret i Orrriols, Antoni (Barcelona 1935)

Fou nomenat membre corresponent de la Secció el 2 de març de 1992

Doctor en ciències físiques per les universitats de Barcelona (1963) i de París (1964). Treballà al C.N.R.S. des de 1960, i a l'Escola Politècnica de París. Fou director de

Laboratori d'altres energies a la J.E.N., a Madrid (1967); agregat al laboratori de física corpuscular del Centre de Recerca Nuclear a Strassburg (1969); investigador en el C.E.R.N., a Ginebra (1974-1976). Des de 1977 és professor i investigador a l'Escola Politècnica de Palaiseau (París); enguany és professor visitant a la universitat de Barcelona. Ha fet recerca en el camp de la física d'altres energies, en el camp de la física i la química dels plasmes i en els nous semiconductors de capes fines de silici amorf; ha publicat nombrosos treballs de recerca i alguns llibres científics; també llibres de divulgació o terminològics, com *Perquè les coses són com són* (1981) i *Diccionari de la ciència i la tecnologia nuclears* (1979). Ha estat durant anys el director de la secció de ciències de la Universitat Catalana d'Estiu. Actuà d'assessor de la Generalitat Provisional en matèria de seguretat nuclear.

***Truyols i Santonja, Jaume* (Sabadell 1921)**

Fou nomenat membre corresponent de la Secció el 2 de març de 1992.

Llicenciat en ciències naturals a la Universitat de Barcelona (1945), doctorat en geologia (Oviedo, 1962). Catedràtic de paleontologia a Oviedo (1964-1987), actualment professor emèrit d'aquella universitat. Hi ha estat director de l'Institut de Geologia Aplicada. És membre corresponent de la International Commission on the History of Geological Sciences, membre de la History of the Earth Sciences Society, de la International Paleontological Association; pertany al consell de redacció de diverses revistes geològiques de difusió internacional. És autor de nombrosos articles i ponències sobre paleontologia de mamífers, sobre biostratigrafia del terciari continental, sobre morfometria i sobre paleobiologia i biostratigrafia del Paleozoic espanyol.

***Giner i Sorolla, Alfred* (Vinaròs 1919)**

Fou nomenat membre corresponent de la Secció el 23 de novembre de 1992.

Llicenciat en Farmàcia (Barcelona, 1944), tesi doctoral sobre agents tuberculostàtics (llegida a Madrid, 1954). Amplià estudis al Cornell University Medical College, de Nova York (1954-1958) on es doctorà en bioquímica amb una tesi sobre agents anticancerosos. Passà al Sloan-Kettering Institute for Cancer Research, Nova York, on fou investigador i cap de Secció fins al 1982, exceptuant el bienni 1960-1962 en què fou *visiting professor* a la Cambridge University. El 1982 es traslladà al College of Medicine de la Universitat de South Florida, on fa recerca en immunofarmacologia i docència en Farmacologia i en Terapèutica. Al llarg de la seva estada al Sloan-Kettering Center el seu tema de recerca principal fou el disseny, la síntesi i el desenvolupament d'agents per a ésser avaluats com a immunostimulants contra el càncer i contra virus. És autor de nombroses publicacions científiques originals i d'articles de revisió crítica; autor també d'algunes patents. Ha tingut una activitat de creació literària mantinguda al llarg dels anys: és autor d'alguns llibres de poesia i d'obres d'assaig. Ha col·laborat assíduament amb la Universitat Catalana d'Estiu.

***Machado, Adelio Alcino Sampaio Castro* (Porto, Portugal, 1942)**

Fou nomenat membre corresponent de la Secció el 23 de novembre de 1992.

Enginyer químic-industrial (Porto, 1965); doctor a l'Imperial College (Londres, 1970). Catedràtic a la Facultat de Ciències de Porto des de 1979. Ha introduït els estudis de química ambiental a la seva universitat i els de quimiometria a Portugal. Ha tingut activitat investigadora en química inorgànica, analítica i física. Inicialment estudià composts de

coordinació; després centrà el seu interès en els elèctrodes selectius d'ions, en el desenvolupament de procediments electroanalítics, en programes de control de qualitat i de control de les atmosferes en els ambients industrials i en l'ús de sensors i biosensors de tipus diversos. Ha publicat un centenar de treballs de recerca. Els seus treballs de nomenclatura científica i tècnica portuguesa l'han portat a interessar-se per la terminologia científica i tècnica catalana.

Piccinini, Norberto (L'Alguer, 1939)

Fou nomenat membre corresponent de la Secció el 6 de juny de 1994.

Realitzà estudis d'enginyeria nuclear a l'Institut Politècnic de Torí (1965). Fou professor a aquest centre des de 1967, al Departament de Química industrial; actualment és catedràtic al Departament d'Enginyeria Química i Materials. Amplià estudis a la Universitat de la British Columbia (Vancouver) (1976, 1977 i 1982); fou professor visitant a la Universitat Politècnica de Guayaquil (1981) i a la d'Addis Abeba (1987). La seva tasca docent i de recerca ha cobert el camp de l'impacte ambiental, la fiabilitat i l'anàlisi del risc de les instal·lacions industrials. Ha publicat nombrosos treballs relatius a la seguretat en plantes químiques i en xarxes de distribució de gas, també en el domini dels llits fluïditzats de doll. Ha publicat una setantena d'articles i sis monografies o llibres, un dels quals, *Affidabilità e sicurezza nella industria química* (Societat Catalana de Ciències Físiques, Químiques i Matemàtiques, 1985) és el resultat d'un curs impartit a Barcelona per iniciativa d'aquesta societat.

Vainshtein, Borís Konstantinòvitx (Moscou 1921)

Fou nomenat membre corresponent de la Secció el 6 de juny de 1994.

Graduat en física (1945) i en metal·lúrgia (1947), doctor en física i matemàtiques (1955) a l'Institut de Cristal·lografia de Moscou de l'Acadèmia de Ciències Russa, on fou deixeble de l'acadèmic Shubnikov. Primer fou col·laborador d'aquest Institut, després investigador, n'és ara el president (des de 1962). S'especialitzà en cristal·lografia estructural de molècules grans, en particular de proteïnes. És autor de més de cinc-cents treballs de recerca en aquest camp. Fou membre del Comitè Executiu de la Unió Internacional de Cristal·lografia (1969-1975, i vice-president d'aquest Comitè de 1975 a 1978. Editor en cap de la revista *Kristallografiya*, membre del consell editorial d'altres revistes internacionals. És acadèmic de l'Acadèmia de Ciències Russa (abans Acadèmia de Ciències de l'URSS), i membre corresponent de diverses acadèmies europees, entre elles l'Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona. És doctor *honoris causa* de diverses universitats a Alemanya i a Gran Bretanya.